

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН СІЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННІКАУ БЕЛАРУСІ І УПРАўЛЕННЯ ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР

№ 49 (803)

Субота, 2 снежня 1950 года

Цана 50 кап.

Піліп ПЕСТРАК

Энгельс

Фрыдрых Энгельс, — як натхненне, Песня сонечнаму дню, Агнівое нараджэнне Чалавечыя ясных дум.

Гордасць розуму навіні, У сусвет праменны зрок, Комуніста-чалавека У шчасце будучыні крок.

Ён зняволены народам, Як нагаснучы прамень, Пракладаў шлях свабоды І прарочыі ясны дзень.

Ад яго глыбокіх думак, Як з крыніцы залатой, Ножны чэрпаў, хто задумаў Стаць з нявольніцтвам на бой.

Яго іскіні светач ясны Яшчэ вышэй узнялі Усім прыгнечаным, няшчасным Ленін—Сталін на зямлі.

Зоры ўсходзяць і заходзяць — Ты душой любі, глядзі, Як у сонцы к нам прыходзяць Маркс і Энгельс, як адзіны.

Анатоль ЧЫВІЛІХІН

Памяці Кірава

Не могуць сэрцы з памяці гады Ягоны вобраз, што жыў у народах, Ён з намі быў. І будзе заўсёды.

Юнацтва, што у шумных нарагах, Ён ласкай саграваў сваіх няпоп, Сурывым загартована паходам, І майстрам кроцьчы сёння на завод Хлапцана той, якога ён з трыбуны Вітаў рукой.

А ўсе, хто зараз юны, Наму зрабіць арліны траба ўзлёт, Хай ведаюць яны: ніколі час Над справаю вялікай сіл не мае. Змагар за шчасце сэрцам не згарае, Сяргей Мірончыч Кіраў — сярод нас!

Не прыдзе ён к рабочым Метрабуда, Парк Перамогі не убачыць ля ракі, Ды Кіраў з намі быў і будзе ўсюды, Мы знаём: ён перажыве вякі.

З гвардзейцамі ў вайну не мог спатнацца, Не быў у адбудованых дамах, Але ў працоўных справах ленинградцаў Народы бачаць кіраўскі размах. Не, злая смерць яго ўмярцьвіць бяссільна.

Па-кіраўску стаяць рады жылых, Байцам не здрадзіць кіраўская пільнасць, Што ля застаў пасталі вартавых, І ў вобліку наступных пакаленняў Узнікне зноў знаёмых рысаў шмат, Рыс чалавека, светлых, як праменні, Якімі наш Мірончыч быў багат.

Пераклад з рускай мовы

Мікола ГАМОЛНА.

ДА 130-ГОДДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ Ф. ЭНГЕЛЬСА

Па ўсёй рэспубліцы на заводах, фабрыках, у калгасах і навучальных установах праводзяцца гутаркі і лекцыі, прысвячаныя 130-годдзю з дня нараджэння Ф. Энгельса.

У Беларускай дзяржаўнай універсітэце імя В. І. Леніна нааўна адбылася спецыяльная навуковая канферэнцыя студэнтаў гістарычнага факультэта, у якой прынялі ўдзел студэнты і выкладчыкі ўніверсітэта і педінстытута. Было прачытана шэсць дакладаў аб асобных работах Ф. Энгельса.

28 лістапада адбыўся агульны сход аддзялення грамадскіх навук Акадэміі навук БССР, прысвечаны 130-годдзю з дня нараджэння Ф. Энгельса. Агульны сход засядаў у Беларускім дзяржаўным універсітэце імя В. І. Леніна нааўна адбылася спецыяльная навуковая канферэнцыя студэнтаў гістарычнага факультэта, у якой прынялі ўдзел студэнты і выкладчыкі ўніверсітэта і педінстытута. Было прачытана шэсць дакладаў аб асобных работах Ф. Энгельса.

Славінства, якое нараджае тысячы навацтваў. Не пасобнымі станаўляюцца, а стыхійна-спірытэмі і заводзі славінства цяпер наша прамысловасць. У вальгасным будаўніцтве адбылася вялікая падзея — узыццё сельскагаспадарчых арцелей. Гэта раскрыла новыя, невычарпальныя магчымасці далейшага магутнага ўдому сацыялістычнай сельскай гаспадаркі, Партыя і савецкі народ узылі сельскую гаспадарку на вышэйшы ступень развіцця. Мільёны калгаснікаў і калгасніц авалодаюць перадавой міжурускай навукай. За высокія і трывалыя ўрады, за павышэнне прадукцыйнасці грамадскай жыццёлагадуі змагаюцца савецкае сялянства.

Небывалага росквіту дасягнула наша савецкая культура, нацыянальная па форме і сацыялістычная па зместу. Значных поспехаў дасягнула савецкая літаратура і мастацтва. Новыя творы савецкіх пісьменнікаў, мастакоў, кампазітараў глыбей асяляюць усе бакі савецкага жыцця, адлюстроўваюць веліч сталінскай эпохі, дапамагаюць большэвіцкай партыі выхоўваць народ у комуністычным духу.

Наша савецкая Канстытуцыя адрозніваецца ад канстытуцый буржуазных краін, як дзень адрозніваецца ад ночы. Буржуазныя канстытуцыі — гэта канстытуцыі ашуканства, прыгнёту працоўных. Асабліва ярка гэта відаць на прыкладзе канстытуцыі Амерыкі, дзе краінай правяць 60 сем'яў мільярдараў. Там дзе бесперапынны працэс убагачэння капіталістаў і збяднення працоўных мас. 18 мільянаў чалавек або часткова беспрацоўных, 48 мільянаў людзей, якія жывуць у гарадскіх трушчобах, у цемры і галечы, — вое яна сапраўдная амерыканская рэчаіснасць!

А што азначае дэкларацыя буржуазных канстытуцый «свабоды» і «дэмакратыі», народы менавіта выпадак бачыць на прыкладзе Англіі, дзе лейбарыцкі ўрад на ўважэнні сваіх амерыканскіх гаспадароў забараніў уезд дэлегатам Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру і тым самым сарваў правядзенне кангрэсу ў Шэфілдзе.

Наша савецкая Канстытуцыя — Канстытуцыя пераможца сацыялізма. Яна натхняе і ўзнаімае мільёны людзей, прыгнечаных капіталам, на барацьбу за вызваленне ад лапцую капіталістычнага рабства. І як-бы ні вар'яцелі імперыялістычныя дракежнікі, перамога сацыялізма і дэмакратыі па ўсім свеце непазбежна.

Дзень Сталінскай Канстытуцыі мы будзем святкаваць у абстаноўцы падрыхтоўкі да выбараў у мясцовыя Саветы, у абстаноўцы ўсё ўзрастаючай палітычнай і працоўнай актыўнасці рабочых, калгаснікаў, інтэлігенцыі. Уся савецкая краіна назвала сваім першым кандыдатам у дэпутаты мясцовых Саветаў таварыша Канстытуцыі, натхніцеля і арганізатара ўсіх нашых перамог, мудрага правадзіра і настаўніка — вялікага Сталіна. Яму, таварышу Сталіну, савецкія людзі прыносяць сваю сэрцаўную ўдзячнасць і любоў за веліч сваёй Радзімы, за радаснае і шчаслівае жыццё, за вялікую будучыню сваіх дзяцей.

Беларускі народ ганарыцца тэсцю, аказанай яму таварышам Сталіным, які даў згоду балатывацца ў Мінскі гарадскі Савет — сталінскі Савет рэспублікі. З ім таварыша Сталіна беларускі народ звязвае сваю дзяржаўнасць, сваё выратаванне ад імпэрыялістычнага рабства, сваё шчаслівае сучаснае і яшчэ больш светлае комуністычнае будучае.

Працоўны Беларусі, як і ўвесь савецкі народ, сустракаюць Дзень Сталінскай Канстытуцыі новымі вытворчымі поспехамі, латарынавым выкананнем народнагаспадарчых планаў. 17 снежня беларускі народ будзе галасаваць за кандыдатаў сталінскага блока комуністаў і беспартыйных, за далейшае ўмацаванне дружбы паміж народамі, за мір ва ўсім свеце, за камунізм, за сонца чалавечтва — роднага Сталіна.

Адкрыццё дэкады азербайджанскай літаратуры і мастацтва ў Маскве

30 лістапада ў Маскве адкрылася дэкада азербайджанскай літаратуры і мастацтва. У калоннай зале Дома Саюзаў сабралася каля дзвюх тысяч масквіч — пісьменнікі, вучоныя, дзеячы мастацтва, стыхануцы, воіны Савецкай Арміі, студэнты.

Вечар адкрыў намеснік Генеральнага сакратара Саюза савецкіх пісьменнікаў СССР Н. С. Ціханав, які адзначыў, што дэкада азербайджанскай літаратуры і мастацтва з'яўляецца вялікай радаснай падзеяй у жыцці не толькі азербайджанскіх працоўных, але і ўсяго савецкага народа.

— Азербайджанская літаратура на ўздыме, — сказаў таварыш Ціханав. — Яна верна служыць справе працоўных, савецкаму народу, справе партыі Леніна—Сталіна, ленинска-сталінскай дружбе народаў, справе міру ва ўсім свеце, славы вялікага сцяганосца міру — нашага любімага таварыша Сталіна.

Усе ўстае. У зале ўзняўся бурная авадзі ў часе таварыша І. В. Сталіна. На працягу некалькіх мінут грмаць апладысмэнты.

З вялікім натхненнем у ганаровы прэзідыум выбіраецца Піліп Пестрак ЦЕ ВКП(б) на чале з таварышам І. В. Сталіным.

Уступнае слова сказаў старшыня Саюза савецкіх пісьменнікаў Азербайджанскай ССР М. Ібрагімаў. — Удзельнікі дэкады з вялікім хваляваннем рыхтаваліся да сустрэчы з Масквой, — сказаў ён. — На нашу долю выла дэкада чэсць не толькі дэманстраваць тут дасягненні азербайджанскага народа ў галіне мастацкай літаратуры і мастацтва за апошні 10 год, але і вучыцца, пачуць вяртычныя заўвагі, намяшчыць шляхі ліквідацыі недахопаў. Мы ведаем масквіцкіх мастакоў, якія нараджаюць тысячы навацтваў. Не пасобнымі станаўляюцца, а стыхійна-спірытэмі і заводзі славінства цяпер наша прамысловасць. У вальгасным будаўніцтве адбылася вялікая падзея — узыццё сельскагаспадарчых арцелей. Гэта раскрыла новыя, невычарпальныя магчымасці далейшага магутнага ўдому сацыялістычнай сельскай гаспадаркі, Партыя і савецкі народ узылі сельскую гаспадарку на вышэйшы ступень развіцця. Мільёны калгаснікаў і калгасніц авалодаюць перадавой міжурускай навукай. За высокія і трывалыя ўрады, за павышэнне прадукцыйнасці грамадскай жыццёлагадуі змагаюцца савецкае сялянства.

Магутны голас мільёнаў (Гутарка з дэлегатам кангрэса, Народнай артысткай СССР і БССР Л. П. Александровскай)

Другі Сусветны кангрэс прыхільнікаў міру з'явіўся найвялікшым сімвалам барацьбы народаў зямнога шара за мір. Усе спробы англійскага ўрада перашкодзіць рабам кангрэса праваліліся, назварот, забарона правядзення кангрэса ў Шэфілдзе і перанясенне яго ў Варшаву садейнічалі яшчэ большай папулярнасці кангрэса сярод усіх сумленных працоўных і праўленню да яго велізарнай цікавасці не толькі з боку прыхільнікаў міру, але і з боку многіх людзей, якія былі да апошняга часу нейтральнымі ў агульнай справе барацьбы за мір. Пасля кангрэса колькасць прыхільнікаў міру стала значна большай. Штодзёна, на працягу сямі дзён, «Дом польскага слова», у якім адбыўся кангрэс, запалнялі вышш двух тысяч дэлегатаў і гэсцей больш чым з 80 краін свету.

З велізарнай увагай усе ўдзельнікі кангрэса праслухалі дэклад прафесара Фрэдэрыка Жолю-Кюры аб агульнай дзейнасці сусветнага руху прыхільнікаў міру з часу Пяршага Сусветнага кангрэса і аб пашырэнні руху перад тварам нарастаючай вайнавай небяспекі.

Адзінадушнае адабрэнне ўсіх дэлегатаў кангрэса.

Вялікім было адзінаства дэлегатаў кангрэса, жадаючых міру на зямлі. Гэтае адзінаства думак і пачуццяў дэлегатаў асабліва ярка выявілася ў момант галасавання гістарычных дакументаў — Маніфэста да народаў свету і Звароту да Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, у якіх цвёрда выказаны патрабаванні ўсіх міралюбівых народаў зямнога шара.

Мне, як дэлегату, у часе кангрэса давялося сустракацца і гутарыць з дзеячамі мастацтва розных краін свету. Калі ў часе гэтай гутаркі даведваўся, што я беларуская артыстка, то дэлегаты па-сабрэску патрыскалі мне руку. Я гаварыла, што мяне асабліва зразумела ўсё гора і ўсе жахі разбурэнняў і настан, якія нясе з сабой вайна, бо Савецкая Беларусь асабліва моцна пацярпела ў часе апошняй вайны. Я расказала дэлегатом, як беларускі народ аднаўляе свае гарады і сёлы, як расвітае мірнае жыццё працоўных Савецкай Беларусі, яе культура і мастацтва.

У Варшаве, у клубе пісьменнікаў адбылося сустрэча дэлегатаў кангрэса, работнікаў літаратуры і мастацтва. Дзеячы мастацтва Польскай народнай рэспублікі ў гутарцы са мной цікавіліся, як у рэспубліках Савецкага Саюза праводзіцца работа з артыстычнай моладдзю. Я расказала ім аб жыцці і працы Вялікага тэатра Саюза ССР і Дзяржаўнага Беларускага тэатра оперы і балета, аб тым, як у нашых кансерваторыях і музычных тэатрах мы выхоўваем новыя артыстычныя кадры, як нашы тэатры пашаўняюцца таленавітай моладдзю, якая смела вылучаецца на адказныя партыі ў оперных і балетных спектаклях. Дэбюты маладых артыстаў адбываюцца паспяхова, таму што старэйшае пакаленне мастроў тэатра штодзённа дапамагае творчаму росту нашай артыстычнай моладзі.

Сустрэча работнікаў літаратуры і мастацтва закончылася канцэртам. У ліку яго ўдзельніцаў выступала амерыканская спявачка Беці Сандэрс, якая выказала народны амерыканскія песні, што заклікаюць усіх сумленных простых людзей ЗША падпісацца пад Статгольмскай Адавай. У канцэрце прынялі ўдзел і мы, савецкія дэлегаты. Я разам з казахскай спявачкай Куляш Байсейтавай спявала рускую народную песню «Тонкая рабіна», затым я выканала хабару з оперы «Карэн» Біаз і «Наш тост» І. Лёбана. К. Байсейтава праспявала народную казахскую песню.

Гэта сустрэча прайшла ў цёплай таварыскай атмасферы.

Дні, калі праходзіў Другі Сусветны кангрэс прыхільнікаў міру, нааўна застаўся да ў памяці не толькі жыхароў гераічнай Варшавы, дзе адбылася гэтая Вялікая Асамблея міру. Дні гэтыя будуць вешча жыццё ў памяці ўсіх людзей добрай волі, якія прагнуць міру, змагаюцца за мір.

І прыгадваю гэтыя дні ў нас, у Мінску. Гордзім жывымі думамі вялікімі падеямі: кангрэсам і вылучэннем кандыдатаў у дэпутаты гарадскага і раённых Саветаў дэпутатаў працоўных. Падзеі гэтыя ў свядомасці савецкіх людзей звязваюць з адно палае, неразрывнае, бо на сваіх перадыбарчых сходах рабочыя, інжынеры, студэнты і пісьменнікі сваім першым кандыдатам называлі вялікага сцяганосца міру Сталіна, імя якога ў гэтыя самыя хвіліны з такой жа любоўю вымаўлялі дэлегаты Варшавскага кангрэса — прадстаўнікі 80 краін свету.

Сталін і мір — як сонца і жыццё. Без мудрых указанняў нашага правадзіра, без яго натхняючага генія барацьба народаў свету за мір не змагла-б так хутка выраці (як нішто не можа раці) без праменняў сонца), не пусціла-б так глыбока сваіх караніяў на ўсіх самых далёкіх кутках зямнога шара.

Сталін — сонца міру. Я пачуў гэтыя цудоўныя словы ад старога рабочага-чыгуначніка ў вагоне прыгараднага цягніка.

Такія словы ў тыя знамянальныя дні можна было пачуць усюды: на сходах працоўных, у аўдыторыях навучальных устаноў, у полах у час кароткіх перапынкаў, у трамваі і аўтобусах, каля газетных вітрын. Людзі з цікавасцю лавілі кожнае слова з залы сядзенняў кангрэсу ў Варшаве, прагна ўчыталіся ў выступленні дэлегатаў. І прыгадваю такі выпадак: позна ўвечары на Савецкай вуліцы каля рапрудытара сабраліся людзі. Дэлегат кангрэса Аляксей Суркоў расказваў аб самым хваляючым моманце кангрэса — аб выступленні прадстаўніцы карэйскага народа Пак Дон Ай, аб тым, як пасля яе выступлення дэлегаты кінуліся да трыбуны і на руках панеслі гераічную дачку карэйскага народа ў прэзідыум. Я ўбачыў, як слухачы гэта, жанчыны выціралі слязмі, гарачыя мацёрскія слязы любі да шматмакутных дзяцей далёкай Карэі.

Ва ўсіх гэтых шматлікіх праявах актыўнай цікавасці савецкіх людзей да Другога Кангрэса прыхільнікаў міру нельга не прыкмеціць адну характэрную рысу: за кожнай горадзі, горадзі за тое, што савецкі народ стаіць на чале гэтай вялікай барацьбы за мір, што мы сваёй плынай жірнай працай даем сілы гэтай барацьбе.

Вялікая Асамблея міру закончыла сваю работу. Як не падобна была яе метапірававанне, суўзная работа да Генеральнай Асамблеі ААН, якую амерыканскія імперыялісты жадаюць выкарыстаць у якасці паслужнага зброі для прыкрыцця сваіх агрэсіўных планаў! Толькі прысутнасць дэлегатаў Савецкага Саюза і краін народнай дэмакратыі не дае ім магчымасці канчаткова пахаваць гэтую арганізацыю, на якую народы свету ўсталялі вялікі надзеі.

Як не падобна кароткія, ясныя, баявыя рашэнні Другога кангрэса міру да тых туманістых, пустых, накіраваных на апраўданне падпальшчыкаў вайны рэзалюцый, якія прымае ў ААН амерыканская «большасць»!

Іх зусім мала, гэтых незабыўных дакументаў Другога Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру, — усюго два: «Маніфэст да народаў свету» і «Зварот да Арганізацыі Аб'яднаных Нацый». Але прагрэўнае чалавечкае залатымі літарамі запіна іх на стаянках сусветнай гісторыі побач са Статгольмскай Адавай і подпісамі па-дэй. Такія дакументы жывуць стагоддзі!

Да ганебнага скупа ката карэйскага народа! — патрабуюць народы свету. — Да ганебных скупаў, за краты і на лапцую шалёных сабак імперыялізма — усіх падпальшчыкаў вайны. Бо гэта не людзі, яны горшыя за самых агідных, крыважэрных звяроў.

Магутным знонам-заклікам прагучалі на ўвесь свет палымыя словы гістарычных рашэнняў Варшавскага кангрэса. Яны паклалі пачатак новаму этапу вялікай ба-

рацьбы за мір, яны ўзнялі гэтую барацьбу на новую, вышэйшую ступень, надалі ёй новыя сілы, новы размах.

Савецкі народ сустраў вышэй Другога Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру невым працоўным уздымам, новымі поспехамі ў мірнай працы, светлай радасцю, якая выклікала тым, што таварыш Сталін даў згоду балатывацца на выбарах у гарадскія Саветы Масквы, Ленінграда, Кіева, Мінска, Тбілісі і другіх гарадоў.

Кангрэс міру, яго плёныя вынікі натхнілі савецкіх кампазітараў, актараў, мастакоў, пісьменнікаў, пааўга ў стварэнне твораў аб барацьбе народаў свету за мір. Якая гэта высокародная і ўдзячная тема! Нама большага шчасця, які пёсць аб міры і жыцці, аб шчасці і Сталіне!

Аб вялікай сіле Варшавскага кангрэса сведчыць і той перапалох, які ён выклікаў у лагера падпальшчыкаў новай вайны. Іны рабілі ўсё, каб сарваць кангрэс. Англію навадзілі амерыканскія шпіёны, якія навіны былі сачыць за кожным дэлегатом. На загаду сваіх гаспадароў — уладароў Уол-стрыта іх верныя лакеі «савецкіх» Этлі не пусцілі дэлегатаў у Шэфілд. Але пацугі іх былі дарэчнымі. Кангрэс сабраўся ў волнай краіне, у атмасферы дружбы і любі.

Падпальшчыкі вайны скрыгочуць зубамі ад злосці, адчуваючы, што яны бесісільныя супраць вялікі пераможцаў руху народаў. Ат гэтая бесісільна яны кідаюцца на самыя дзікія, неверагодныя, варварскія ўчыткі і правакацыі. З абурэннем і гневам дэмакратыя народы свету аб нахабнай правакацыі амерыканскіх улад у адносінах да старшыні Сусветнага Савета Міру, выдатнага вучонага, змагара за мір, прафесара Жолю-Кюры.

Хай-жа ведаюць крыважэрныя пачвары, што і гэтыя іх злачынствы будзе занесена ў абвінавачанні акт, як занесены гуды ўсе злачынствы сурочы чалавечтва. Прыдзе час — і яны аджучуць за ўсё перад вялікім судом народаў. Нішто не забудзецца, нішто не даруецца!

Міру не чакаюць — мір заваёўваюць. Народы свету заваёўваюць мір!

Іван ШАМЯКІН.

На адным з прыёмаў дэлегатаў кангрэса я знаёмілася з работай Польскага народнага ансамбля песні і танца. Гэты ансамбль на высокім прафесійным узроўні выканаў рад польскіх народных песень і танцаў. Ускхалывана і з удзімам прагучала ў яго выкананні «Песня аб Сталіне».

22 лістапада мы прысутнічалі ў Дзяржаўным польскім тэатры па цырымоніі прысуджэння Міжнародных прэмій міру аўтарам твораў у абарону міру.

Незабытае ўражанне засталася ў мяне ад гэтай вечара.

На пляцы Перамогі адбыўся грандыёзны мітынг-сустрэча 150.000 варшавян з дэлегатамі Другога Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру. Жан Лафіт аб імя дэлегатаў выказаў удзячнасць польскаму народу і яго ўраду за сардэчны прыём і гасцінасць, аказаныя ўдзельнікам кангрэса. У адказ тысячы варшавян абвясцілі: «Няхай жыве мір ва ўсім свеце!»

Польскі народ хоча міру. Ён перажывае вялікіх выпрабаванняў вайны. Яшчэ да гэтага часу на вуліцах Варшавы відаць страшыныя руіны, але наша сарца радавалі тым аднаўленчым работам, якія цяпер праводзіцца ў Польшчы і ў яе слаўнай сталіцы. З кожным днём усё прыгажэйшая і лепшая становіцца Варшава, якая адбудована рукамі польскага народа. Я хадзіла па яе вуліцах і плошчах, любавалася адноўленымі віснскімі мастамі, цудоўнымі новымі будынкамі, што выраслі ва ўсіх кутках польскай сталіцы...

Мы, савецкія дэлегаты, пазналі гэтую Варшаву з пачуццям глыбокага залявальнення грандыёзнымі вынікамі кангрэса, з пачуццём велізарнай упэўненасці ў тое, што зможам перамагчы вайну, што будучыня нашых дзяцей будзе светлай і радаснай, таму што міру хочуть сотні мільёнаў людзей добрай волі ўсёго зямнога шара, таму што справу барацьбы за мір узначальвае вялікі сцяганосец міру Іосіф Вісарыянавіч Сталін.

У бліжэйшыя дні, сказала ў завяшчэнне сваёй гутаркі І. П. Александровскай, я вярнуся ў родную Беларусь, дзе буду выступаць на сходах працоўных і расказваць ім аб вялікіх выніках кангрэса. Я з радасцю таксама выступлю перад сваімі выбаршчыкамі, якія аказалі мне высокую честь, прылучыўшы мяне кандыдатам у дэпутаты Мінскага гарадскага Савета. У сваёй штодзёнай дзейнасці я пастараюся апраўдаць гэты вялікае давер, я аддам усё свае сілы вялікай справе служэння свайму народу.

Напярэдадні выбараў у мясцовыя Саветы

У абарону будучыні

Наша краіна, наш народ перажываюць хваляючыя дні. Першым усевародным кандыдатам зарэгістраваны любімыя праўдзіры і пастаўнікі савецкага народа Іосіф Вісарыявіч Сталін.

Валікі Сталін будзе балатывавацца ў выбарчай акрузе № 1 горада Мінска. Гэта вестка ўсхвалявала ўсіх выбаршчыкаў беларускага народа. Ва Установах і на прадпрыемствах праходзіць мітынгі і сходы, дзе выступаюць лепшыя прадстаўнікі беларускага народа, якія выказваюць словы любові і ўдзячнасці вялікаму праўдзіру за яго агоду балатывавацца ў Мінскі парадокі Савету дэпутатаў працоўных.

Гэтыя дні сувалі з многімі падзеямі гістарычнага значэння. Сувесныя выхадцы міру ў Варшаве, Гераячына барацьба карэйскага народа за свабоду і незалежнасць супроць амерыкана-англійскіх імперыялістычных агрэсарыў. Умацаванне новага дэмакратычнага Кітая, які ўсталяваў кананічны ўсход, даў штуршок да вызвалення ад чужацкага прыгнёту ўсім прыгнечаным народам.

Народы непадзіяць агрэсарыў. Іх выгналі з Кітая. Іх б'юць у Кореі. Ад імперыялістычнай нечыці ачышчаюць народы В'етнама, Малайі, Філіпінаў. Янавіцкі да амерыканскіх канцэнтратараў і іх прыхвасцяў усё больш разгаварыцца ў Заходняй Еўропе, у краінах Паўднёвай Амерыкі — усюды, дзе яны з'яўляюцца са сваёй доларавай пятай, дзейнічаючы на прышчыну: «косю, косю, пакуль у аллобі...».

Савецкі-ж народ рыхтуецца да выбараў з усведамленнем сваёй сілы і магутнасці, з усведамленнем таго, што ён высока трымае сянь камунізма, асветленага вялікімі дасягненнямі ва ўсіх галінах сацыялістычнага будаўніцтва.

Мы ведаем, з якой радасцю, з якой надзея глядзяць народы свету на краіну Саветаў, на савецкага чалавека! Бо савецкі чалавек у поўным росквіце сваіх сіл смела выступае ў абарону будучыні. Не толькі будучыні сваёй краіны, але і ўсяго чалавецтва. Ён гаворыць:

— Абараняць мір — значыць любіць сваю Радзіму. Значыць усюмерна мадаваць сваю дзяржаву. Значыць дамагацца лічба большага росквіту матэрыяльных і духоўных сіл сваёй краіны.

Свой голас у абарону міру ён замапоўвае канкрэтнымі працоўнымі справамі, у якой-бы галіне і ў якой-бы мясцовасці ён ні працаваў. Але самым матуцным укладам у справу міру з'яўляюцца будоўлі камунізма — гідраэлектрастанцыі на Волзе і Дняпры. Недалёка ад тых месц, дзе воем год таму грымелі гарматныя залпы абаронцаў Сталінграда, сёння чупаць ступы молата, разносяцца бадзёрыя галасы будаўнічай электрастанцыі — людзей, якія знаходзяцца на перадавых пазіцыях барацьбы за мір.

— Перамагі на франтах — пераможам і ў працы!

Цяпер да гэтых слоў дадаецца:

— Пераможам і ў бітве за мір!

Працоўны энтузіязм і згуртаванасць савецкага народа вакол вялікага Сталіна, паўсямясна вылучанага першым кандыдатам у мясцовыя Саветы, — найлепшая зарука гэтаму.

Сталін — наша перамога! З ім Сталіна звязана ўсё лепшае ў нашай краіне, усё нашыя дасягненні. З ім Сталіна мы смела глядзім у будучыню.

Уся краіна становіцца на стыханаў-

скую вахту. З усіх канцоў нашай неабсяжнай Радзімы ідуць рэпартажы аб новых вытворчых перамогах. Галасы данчых шахцёрнаў пераляліваюцца з галасамі уральскіх металургаў. Будаўнікі Сталінграда чуюць будаўнічы Мінск. Усюды кіпіць творчае жыццё. Усюды яно становіцца ўсё лепшым і прыгажэйшым. Каб не савецкая ўлада, колькі-б гадоў прышлося-б адбудоўваць Мінск! Колькі-б год дзесяткі тысяч сем'яў жылі-б яшчэ ў зямлянках.

Дзякуючы савецкай ўладзе, большэвіцкай партыі за некалькі гадоў у Беларусі былі ліквідаваны ўсе зямлянкі. Замест іх выраслі новыя дамы, і наступіў час будаўніцтва аграгарадоў. Нашы вёскі не толькі адбудаваны, але і электрыфікаваны, абсаджаны садамі. І замест звычайнай лампы, як гэта было да вайны, цяпер над стаюм калгасніка светіцца лампачка Гальча. І ў гэтым — тамі нашага жыцця. Ці даўно вёска гаварыла аб дачыне, аб кроснах?... А цяпер гэта ўсё забыта. Новае пакаленне людзей не мае аб іх ніякага ўяўлення.

Чалавек у нашай краіне навучыўся абганяць час, нават сваю мару. Такія магутныя сілы дарэны яго рукам большэвіцкай партыі і нашай улады. І нашы планы і мары з надзвычайнай хуткасцю ўсвабляюцца ў матэрыяльны і духоўны каштоўнасці.

Не раз, напрыклад, прыходзіла чупу словы здзіўлення і захвалення людзей, якія пасля доўгай адсутнасці прыязджаюць у Мінск. Горад літаральна з кожным днём мяняе свой вообраз. А калі ўспомніць, якім быў Мінск тры гады таму назад, у мінулыя выбары ў мясцовыя Саветы, і параўнаць, што пабудавана за гэты час і што будзе сёння, дык сэрца напамінаюцца вялікай любоўю і гордасцю за свой народ, за сваю дзяржаву, за сваю родную савецкую ўладу.

Цудоўная Савецкая магістраль, новыя вуліцы і плошчы, кварталы жылых дамоў на Украінах, новыя сталінскія школы ў розных канцах горада, кінатэатр «Перамога», будынак Рускага драматычнага тэатра і сотні іншых збудаванняў, гаспадарчых, адміністрацыйных будынкаў. Дзесяткі агітпунктаў адкрыты ў дамах, на месцы якіх у мінулыя выбары былі руіны. У выбарчых дакументах фігуруюць назвы вуліц, нумары дамоў і кватэр, якіх ніхто не ведаў яшчэ год таму назад.

Мінск — гэта толькі адзін з участкаў, дзе будзецца камунізм. А такія ўчасткі раскінуты па ўсёй нашай вялікай Радзіме. Куды-б вы ні пайшлі, куды-б вы ні паехалі, — усюды пабачыце, як хутка мяняецца вообраз краіны, а разам з тым, як мяняюцца, растуць людзі, заняты творчай працай. Іменна ў працы яны набываюць новыя звычкі, новыя рысы — рысы чалавека камуністычнага аўтра. Таму ў нас такая вялікая пашана да чалавека працы.

Наглядзіце, хто вылучаецца ў кандыдаты мясцовых Саветаў. Вядомыя стыханаўцы — наватары сацыялістычнай працы, выдатныя грамадскія дзеячы, работнікі навукі, літаратуры і мастацтва. Іх любіць, ім давярае народ. Народ жадае іх бачыць у органах сваёй улады, народ аддае ім свае галасы.

Чаму-ж не галасаваць за Героя Сацыялістычнай Працы Раісу Нікіфараўну Патроўскую, якая вылучана кандыдатам у мясцовы Савет калгаснікамі калгаса імя Кірава Ветрынскага раёна Палацкай вобласці? Яна — прыклад для ўсіх калгасні-

каў. Яна — наватар сацыялістычных па-лёў, майстра высокіх ураджаў. Гэта — перадавы чалавек нашай вёскі.

А вось другі кандыдат у дэпутаты — стыханавец-расточнік Магілёўскага літамабільнага заводу Іван Іванавіч Губанаў, які выконвае нормы на 200 — 300 працэнтаў і за 10 месяцаў выканаў два гадовыя заданні. Гэта не толькі перадавы вытворца. Гэта ў мінулым слаўны воін, узнагароджаны чатырма ардамі і пяццю медаламі за свае героічныя подзвігі на франтах Айчынай вайны. Вось воблік простага савецкага чалавека. Зразумела, што за такога кандыдата выбаршчыкі аддадуць свае галасы, бо гэта дастойны пасланец у Саветы, перадавы чалавек нашага часу.

А якой пашанай і любоўю народа карыстаюцца будаўнікі нашай сталіцы, многія з якіх вылучаны кандыдатамі ў мясцовыя Саветы!

Побач з акруговым Домам афіцэраў, на другім баку Савецкай вуліцы, вырастае цудоўны Палац культуры профсаюзаў, які зробіцца адным з цэнтраў культурнага жыцця беларускай сталіцы. Прапраба гэтага будаўнічага аб'екта Івана Федаравіча Ждана калектыў будтрэста № 2 вылучыў кандыдатам у Варшавскай раёны Савет. Сярод кандыдатаў мы бачым імя лепшых стыханаўцаў прадпрыемстваў сталіцы — токара аўтарамонтнага заводу Волгі Паўлаўна Буданавай, токара-ліцейшчыка электрамеханічнага заводу Цімафея Іванавіча Саліжніка і многіх іншых. На перадыбарчых сходах кандыдатамі вылучаны таксама прафесар Пятроў Нікалай Цітавіч, паэты Пятрусь Броўка, Максім Танк, Пятро Галеба, артысты А. Абуховіч, В. Арсенка, В. Малькова і рад іншых дзеячоў культуры.

Вылучаючы пасланцоў у Саветы, выбаршчыкі выказваюць свае пажаданні і заўвагі, крытыкуюць работу асобных устаноў і арганізацый, дзейнасць сваіх дэпутатаў. Сіла савецкай дэмакратыі — у злітнасці інтарэсаў усяго насельніцтва, усяго народа. У яго няма іншых імкненняў і жаданняў, як толькі зрабіць наша жыццё яшчэ больш лепшым і прыгажэйшым, адстаць мір, забяспечыць сабе магчымасць мірна стваральнай працы.

На перадыбарчых сходах прыходзяць усё: рабочыя і служачыя, дзеячы культуры і навукі, калгаснікі і хатнія гаспадыні. Варта толькі паслухаць іх прамовы і выказванні, каб яшчэ і праць раз упэўніцца ў неперажанасці сталінскага блока камуністаў і беспартыйных.

Яны гавораць словы любові і ўдзячнасці вялікаму Сталіну, большэвіцкай партыі. Яны ганарыцца найвялікай харотнай свабоды і дэмакратыі — Сталінскай Канстытуцыяй.

Народы свету ведаюць праўду аб нашай краіне, аб жыцці нашага народа, які спакойна і ўпэўнена будзе сваё шчасце.

Сваім адзінадушным галасаваннем за кандыдатаў сталінскага блока камуністаў і беспартыйных савецкі народ яшчэ раз дакажа гатоўнасць адстаць мір і дэмакратыю, гатоўнасць нястомна абараняць светлую будучыню ўсяго чалавецтва.

Рыгор НЯХАЙ.

Перад новым сезонам

Калектыў Дзяржаўнага Рускага драматычнага тэатра БССР перажывае хваляючыя дні. Ён адрывае зімні сезон у новым тэатральным памяшканні, якое пабудавана дзякуючы клопатам беларускага народа аб развіцці сацыялістычнага мастацтва.

Тэатр працягвае складанае творчае жыццё, у працэсе якога ён імкнецца да стварэння адзінага творчага калектыва. У нас былі не толькі ўдачы, але і сур'ёзныя памылкі.

Рэспубліканскі друк справядліва адзначаў істотную загану ў рэпертуары — адсутнасць п'ес аб жыцці і барацьбе беларускага народа. Сваю памылку тэатр імкнецца выправіць.

Мы яшчэ вясной наладзілі творчае супрацоўніцтва з пісьменнікам М. Кайкінічам і ўключылі ў свой рэпертуарны план пастаноўку яго п'есы «Уся ўлада Советам!» — аб героічнай барацьбе беларускага народа за станаўленне савецкай улады. Як толькі п'еса будзе аўтарам дапрацавана, тэатр марыць яе паставіць.

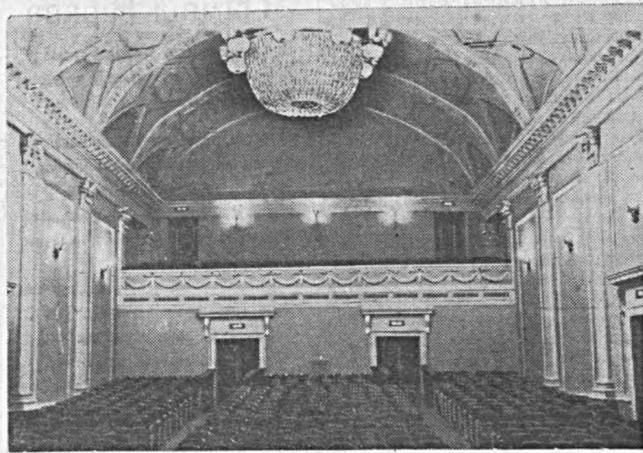
Мы звяртаемся да драматургаў з просьбай напісаць для нашага тэатра п'есы на калгасныя і вытворчыя тэмы, аб фарманні свядомасці будаўніча камунізма.

Тэатр папоўніў рэпертуар новымі савецкімі п'есамі, паставіў «Залёную вуліцу» А. Сурава, «Шчасце» С. Радзімскага і П. Паўленкі, «За другім фронтам» В. Сабко, «На тым баку» А. Баранава, «Два лагеры» А. Якабсона і інш.

На новым, вельмі важным этапе свайго жыцця калектыў тэатра ўмацаваны выдатнымі артыстамі і моладдзю, якая закончыла вышэйшыя навуковыя ўстановы. Запрошаны народны артыст Уабескаў ССР Г. Качэтыў, артысткі М. Кузнецка, А. Савіна, Н. Благіна і артыст Г. Няграсаў.

Тэатр вылучае творчую моладзь на адказныя ролі. За апошні год маладая артыстка А. Шах-Парон выканала ролі Дзядзьмоны («Атало»), Аліві («12-я ноч»), галоўную ролю ў п'есе «За другім фронтам» і цяпер рыхтуе адну з цэнтральных роляў у спектаклі «У імя міру» Р. Угромава і Ю. Пайтэйна.

А. АБУХОВІЧ, народная артыстка БССР.

Глядзельная зала новага будынка Рускага тэатра.

Фота Г. Бугаенкі.

Прагляд калгаснікамі спектакля

„Пяюць жаваранкі“ У тэатры імя Янкі Купалы адбыўся калектыўны прагляд калгаснікамі новага спектакля па п'есе лаўрэата Сталінскай прэміі Кандрата Крапіны «Пяюць жаваранкі».

Месці ў тэатры занялі прыбыўшыя з калгасаў Мінскага, Смалявіцкага, Дзяржынскага, Чэрвенскага, Заслаўскага і Рудзенскага раёнаў госці — старшыні арцелей, бригадзіры вытворчых брыгад, калгаснікі — усяго каля 500 чалавек.

Перад пачаткам спектакля выступіў цэлы сур'юты прысутнымі Кандрат Крапіна. Ён расказаў калгаснікам аб сваёй рабоце над п'есай, аб сувязі пісьменнікаў з працоўнікамі сацыялістычнага пабуды.

Спектакль «Пяюць жаваранкі», прывесчаны калгаснаму жыццю, прайшоў з вялікімі поспехам. Калгаснікі дружна апладыравалі таленавітым выкананнем і аўтару п'есы. У часе антрактаў глядзчы гутарылі з аўтарам п'есы, з пастаноўшчыкам спектакля лаўрэатам Сталінскай прэміі К. Н. Санікавым, галоўным выканаўцамі роляў: народнай артысткай БССР лаўрэатам Сталінскай прэміі І. Ф. Ждановіч, народнай артысткай БССР Л. І. Рэжэйскай і іншымі.

У заключэнне ад імя калгаснікаў выступіў старшыня сельгасардэлі імя Гастэлы тав. Валодзька. Ён падкрэсліў, што толькі ў савецкай краіне, дзе партыя і ўрад нястомна клопаюцца аб росце культуры працоўнага савецкага чалавека, жыхары аддалены вёска маюць магчымасць прыязджаць у сталічны тэатр. Тав. Валодзька выказаў сардэчную ўдзячнасць калектыву тэатра і аўтару п'есы за хваляючы, навукальны спектакль.

Калектыўныя прагляды калгаснікамі паставіў у Беларусі драматычным тэатры наменача праводзіць ў далейшым. Працоўнікі калгасных паўднёвай Мінскай вобласці праглядзілі спектаклі «Калінывы гай» А. Барнейчука, «Сям'я» І. Папова, «Шаўлінка» Янкі Купалы.

(БЕЛТА).

Новыя пастаноўкі тэатра імя Якуба Коласа

Калектыў Беларускага дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа паказаў у дні Вялікага Кастрычніка новы спектакль «Пяюць жаваранкі» па п'есе К. Крапіны (рэжысёр М. Міцкевіч).

Рэжысёр Л. Мазалеўская ставіць п'есу В. Розова «Яе сяброў», у якой апавядаецца аб высокіх маральных якасцях савецкай моладзі, аб дружбе, таварыстве. У спектаклі заняты тэатральныя моладзь і акторы старэйшага пакалення — лаўрат Сталінскай прэміі народны артыст БССР Ц. Сяргейчыч, заслужаны артыст рэспублікі М. Балінская, Е. Радзюцкая, артысткі М. Стрыжыцкая, М. Сянько.

Упершыню на беларускай сцэне ажыццяўляецца пастаноўка аднаго з лепшых твораў рускай класічнай драматургіі — п'есы Л. Талстога «Жывы труп». Ставіць п'есу галоўны рэжысёр тэатра А. Сябінеўскі, афармляе мастак А. Марыкс.

У галоўных ролях заняты вядучыя майстры тэатра. Над вообразам Федара Пятрава працуе народны артыст СССР П. Малчанав.

Віцебск. (Наш нар).

„ПАЎЛІНКА“ НА КАЛГАСНАЙ СЦЭНЕ

У калгасе «Расвет», Засцэпскага сельсавета, Баранавіцкай вобласці, створаны драматычны гурток. Рыхтуецца да пастаноўкі п'есы Янкі Купалы «Паўлінка».

У АБЛАСНЫМ ТЭАТРЫ

Гродзенскі абласны рускі драматычны тэатр жыве напружаным творчым жыццём. Калектыў тэатра змагаецца за савецкі сучасны рэпертуар, за ўключэнне ў яго высокадзейных і высокамастацкіх п'ес савецкіх драматургаў, за глыбокае ідэйнае вылучэнне таму гэтых п'ес, за высокае майстэрства іх пастаповак, за стварэнне праўдзівых і поўнакроўных вообразу савецкіх людзей.

За два месяцы новага сезона тэатр паказаў гродзенскаму глядзчы чатыры прэм'еры, прычым усё яны з'яўляюцца паралельнымі («За другім фронтам» і «Вялікі ерытчы», «Калі зацвітаюць сады» і «Прыбытковыя месца»). Адначасова з гэтым калектыў узаўважвае лепшыя спектаклі мінулага сезона, уводзячы ў іх цэлы рад новых выканаўцаў. Так, за гэты-ж тэрмін узноўлены «На дзе» М. Горькага і «На тым баку» А. Баранава.

Асноўнае месца ў рэпертуары трывала заняла сучасная савецкая п'еса «На тым баку» А. Баранава і асабліва «За другім фронтам» В. Сабко карыстаюцца найбольшым поспехам у глядзчы. З вялікімі поспехам прайшла і святачная прэм'ера «Калі зацвітаюць сады» па п'есе В. Палескага. Радасны і цікавы спектакль быў горача прыняты гродзенскім глядзчом. Гэта значыць, што тэатр не памыліўся ў выбары п'есы. Стаючыя ацэнка, якую далі глядзчы спектаклям «За другім фронтам» і «Калі зацвітаюць сады», — пацверджанне таго, што тэатр стаіць на правільным творчым шляху. Глыбокадзейнымі сучаснымі савецкімі спектаклямі, паставіўшымі з добрым мастацкім густам, тэатр знайшоў дарогу да сэрца глядзчы, заваяваў яго аўтарытэт і павагу. Гродзенскі глядзчы любіць свой тэатр. І гэтую любоў тэатр абавязаны паўсядзённа свайой працай умацоўваць і падтрымліваць.

Тэатр пераканаўся, што толькі поўнацэнная ў мастацкіх адносінах сучасная п'еса, якая праўдзіва расказвае аб савецкіх людзях, аб іх помаслах і імкненнях, аб іх

гераячнай працы, якая выхоўвае савецкага глядзчы ў камуністычным духу, — толькі такая п'еса мае права быць у рэпертуары, толькі такі спектакль прыносіць творчы поспех. Вось прыклад. Да 12-га лістапада г. г. спектакль «За другім фронтам» быў паказаны 13 разоў і даў найбольшыя зборы. Паралельна-ж яму спектакль «Вялікі ерытчы» прайшоў усяго толькі 8 разоў і даў найменшыя зборы. Ясна, што тэатр памыліўся ў выбары гэтай п'есы. Кіраўніцтва тэатра разлічвала меладраматычным спектаклем павялічыць фінансавыя зборы, але «касавага» п'еса аказалася ў выніку не пастаноўкі не касавай і вельмі слабай у мастацкіх адносінах.

Спектаклі «Калі зацвітаюць сады» і «За другім фронтам» карыстаюцца ў глядзчы нязменным і заслужаным поспехам. Гэта не толькі таму (як часта прывыклі адзначаць крытыкі), што падобныя спектаклі важныя на сваёй тэме. Іх глядзчы любіць і таму, што паставіўшы яны на сцэне з дастатковым мастацкім майстэрствам і тактам. Воіншчым рэжысёрам С. Рахманаву ўдалося правільна ўскрыць глыбокі змест абодвух спектакляў, знайсці і мастацкі ярка паказаць тое асноўнае зерне кожнага спектакля, якое хваляе глядзчы.

З выканаўцаў спектакля «За другім фронтам» найбольшага адабрання заслужыў артыст М. Астанкава, якая стварыла прычымлівы вообраз смелай савецкай дзівачкі Таны Егоравай. Высокія патрыятычныя пачуцці героіні блізка пацвердзіла савецкай артыстка, які азрамуецца І. І. Не даўна, што пачуццё патрыятызма, уласцівае ўсім савецкім людзям, найбольш поўна паказала артыстка. Паказана, каб не Тана Егорава была яшчэ больш мужай і рашучай у першай сцэне спектакля, каб яна адкрыта і прама выказала сваю нянавіць да звар'яцелага садзісты Мары Клер. У чацвертай

карціне (у амерыканскім канцлагеры) глядзчы хоча бачыць у Тані больш высокароднае і маральнае спакою ад усведамлення вялікай праўды і неперажанасці сілы савецкага чалавека.

Прадэстаўном перадавой савецкай ідэалогіі выступае ў п'есе высокародны, сумленны і рашучы маёр Маркаў. Але артыст Г. Аніцін да знеці маляўнічымі роляў Маркава, замест таго, каб як мага шырай раскрыв перад глядзчом яго ўнутраную сутнасць.

Калі артыстка М. Кавязіна карыстаецца для раскрыцця крывагернай душкі фашысткі Мары Клер прыёмам вострага трагеды, дык артыст Е. Зубоўскі да тонкі псіхалагічна маляўнічымі роляў фашысцкага афіцэра Крамера. І гэты артысткі метад куды больш пайны, чым некалькі прамалінейны шлях да роляў артысткі М. Кавязінай.

Выбар Гродзенскім абласным тэатрам актуальнай п'есы В. Палескага «Калі зацвітаюць сады» не выпадковы. П'еса мае вельмі значнае значэнне ва ўмовах заходніх абласцей нашай рэспублікі, дзе галоўнай палітычнай задачай з'яўляецца завяршэнне калектыўна-сельскай гаспадаркі.

Асноўная ідэя п'есы, дзякуючы правільнаму аэ раскрыццю, хваляе глядзчы. Галоўную сваю ўвагу рэжысёр спектакля С. Рахманав звярнуў на асноўны драматычны канфілікт п'есы, які выяўляецца ў барацьбе камуністаў, камсамольцаў і перадавых жыхароў Навасёлкаў за стварэнне калектыўнай гаспадаркі, у барацьбе перадавой савецкай ідэалогіі з амерыканскай кампартыячнай і ватыкана-католіцкай ідэалогіяй. Рэжысёр дамогся найбольш востра і праўдзіва вылучэння сацыяльна-палітычнага сэнсу п'есы.

Пярэчанне выклікаюць толькі два моманты. Гэта, па-першае, сцэна Агнёва і Рачкевічу ў другой карціне. Яна праходзіць некалькі зніжана і халаднавата. Замест вострай і непрыкрытай барацьбы паміж двума супрацьлеглымі лагерамі, паміж прадстаўнікамі двух супрацьлеглых ідэалогій — сакратара райкома партыі і ксяндза-католіцкай царквы — глядзчы бачыць пацёртую і нават, бадай, нецкавую сцэну

звычайнай гутаркі. І другая заўвага — адносна кампазіцыйнага пабудовы спектакля. Наўмысны механічны адрыв заключнай карціны ад трэцяй дзеі і вылучэнне яе ў самастойны чацвёрты акт не звязана змест карціны з канфілітам п'есы.

Спектакль «Калі зацвітаюць сады» багаты яркімі сцэнічнымі вообразамі. Адзін з іх камуніст Кужаль (арт. Г. Драмашка). Актар перадае непахіснасць героя, які верыць у калгасную справу, падкрэсліваючы гэтым неперажанасць і сілу калгаснага руху. Яго названні памочнік і сябра камсала Саўка Верны (малады актёр Г. Шляхцін) мае мэтанакіраваны характар маладога большэвіка. Актёр лёгка, тэмпераментна і неспрадна праводзіць і мяккія задушэныя лірычныя сцены, і поўную непадобнага драматызму і шчырага пачуцця сцэну штай карціны.

Вядома, што вообразы сялян Сяпкіна, яго жонкі Фраі і пасельніцы Зінона з'яўляюцца лепшымі ў п'есе, паколькі яны абрысаваны аўтарам найбольш поўна і саканата. Таму і ў спектаклі Гродзенскага тэатра гэта вельмі ўдала сыграныя ролі. Асабліва ўдала сыянок (актор В. Бірычэўскі) і Фрая (арт. Н. Кузнецова). На вачы і глядзчы расце вообраз Сяпкіна — ад запалоханага каталіцкай царквы бедняка да перадавага палітычна свядомага калгасніка. Ачуцаецца, што актёр мюга і любоўна працаваў над гэтым вообразам, месцімі арганічна ажыўляў і. Але актёру не трэба губляць пачуццё меры, не пераігрываць (асабліва ў 5—6 карцінах).

У працэсе палітычнага росту паказвае артыстка Н. Кузнецова вообраз Фраі. Да правільнага азрамуецца і ярка раскрытай унутранай сутнасці вообраз артыстка знайшла ўдалы і знеці маляўнічымі, які арганічна зліваюцца з унутранымі дзеяннямі Фраі. Артыстка неабходна яшчэ ўключіць некалькі аднастайнасці, захоўваючы ўсё ў якасці сцэнічнага характар вообра. Больш мякка і не менш цікава вядзе гэтую ролю і другая выканаўца — маладая артыстка Л. Федчанка. Праўда, ён яшчэ нехапае роўнасці ў ігры. Артысткам неабходна глыбей «ужывацца» ў гэты каталіцкі вообраз.

Трэба адзначыць добрае і змястоўнае выкананне актёрам Н. Власавым невялікай, але запамінальнай ролі селяніна Матаронка, сыгранай з вялікай душой і пачуццём, а таксама маладою артысткай Е. Папову ў ролі Надзеі. Але іншы раз (напрыклад, у сцэне з ксяндзом у трэцяй карціне) артыстка захлапаецца зусім непатрэбным меладраматызмам, адыходзячы на сутнасці ад агульнага рэалістычнага выканання. Вообразу Надзеі трэба надаць больш прастаны і шчырасці.

Вообразы ворагаў народа — ксяндза Рачкевіча і бедамігранта Завалоцкага — бясцільных у сваім імкненні разбурыць калгас, цікава, без найграшч выканаюць актёры Е. Зубоўскі і І. Стасенка. Е. Зубоўскаму добра ўдала псіхалагічна і глыбока праўдзівым маляўнічым персанажаў, у трыццятых якіх актёры народка захлапаюцца перайгрываннем, перабольшваюць гратэскавыя сродкі. Е. Зубоўскі ўнікае гэтых прыёмаў, таму яго ксяндз Рачкевіч — гэта хітры сватоша, нахабны і адкрыты надаль

Шчырае служэнне бацькаўшчыне

Нахай жыццё мой спішы верш
Густымі сокамі напойці,
Нахай у стройных твоях жыл
Жывая кроў людзей заб'ецца,
— Тады ён толькі будзе жыць
І хваляваць людскія сэрцы,
— пісаў у 1932 годзе малады паэт Пятро Глебкі. Жыццё сапраўды пачалося паэзіяй П. Глебкі, жывая кроў сапраўды забруіла ў творах паэта, таму яны жывуць і знаходзяць водгук у людскіх сэрцах, таму імя іх аўтара карыстаецца вадамоццю і павагай шырокага чытача.

Дваццаць пяць гадоў свайго жыцця аддаў Пятро Федаравіч Глебкі беларускай літаратуры. Савецкая рэчаіснасць нарадзіла і выхавала паэта, дала сілу яго голасу, акрыліла яго мару, зрабіла яго слова дзейным, баявым. Песню паэта гарталі «героі фабрык і садюў, вывозных гор, мароў вядзінных, героі сёл і гарадоў» — будаўнікі сацыялізму.

замацаваў гэтую каштоўную якасць сваёй паэзіі.

Гордасць за савецкага чалавека, які сваімі працавітымі рукамі пераўтварае родны край, гордасць за сацыялістычны лад, за ленынска-сталінскую партыю, якая ўзначаліла рэвалюцыйныя сілы і ажыццявіла светлую мару чалавечтва на небасклячэ.

У 1927 годзе, праз два гады пасля першага выступлення ў друку, Пятро Глебкі выдаў зборнік вершаў «Шыпышына».

Популі паэтам свайго шляху, свайго месца ў жыцці, пошукі ўласнага паэтычнага голасу характарны для першай кнігі П. Глебкі. Не ўсё было дэмам для аўтара «Шыпышына», пачаўся быў і першы крок. Невядома, пазнаная прыгажосць вабіць паэта, яму хочацца «вершыць у храстве, што не бачыла вока». У яго з'яўляецца жаданне «...паляцець залатам-бы ліцедем да апасці далёка... з накланам перад новай красой і жыццём».

Аднак здаровы, жыццесцвярдзальны пачатак даволі моцна даваў сабе адчуваць і ў зборніку «Шыпышына». У многіх вершах і гэтай кнігі паэт знаходзіць сваё месца адрод будаўнікоў светлага заўтра народа, аддаючы ім свае самыя шчырыя песні і сэрца, з надзеяй і ўпэўненасцю глядзячы ў будучыню.

Паэта вабіць новы дзень народа, яму атрыкалі вузкія загоны і межы, багністыя балоты. Ён жадае бачыць родную рэспубліку з шырокімі абшарамі калгасных палёў. Час гэты хутка настане, пісаў П. Глебкі ў 1925 годзе, «і ў гэтай даліне найбуйнейшым жытам расквітне піва, дружна з калектывам загудзе машына» («Песня жыці»).

У першы-ж год свайго ўступлення на літаратурны шлях П. Глебкі сказаў словы, якія красамоўна за ўсё сцвярджаюць, што паэт з'явіўся ў хуткім часе выйсці на шырокае дарогу баявой савецкай літаратуры:

Як маладзік, навокал гляню вокам —
Я разгадаў наступны дзень прышоў.
Гадае той аб прышласці далёкай,
Хто верыць у сучаснае душой.

У «Шыпышыне» П. Глебкі ўзняў тэму, якая прайшла праз усю творчасць мастака, — жыццё і рэвалюцыйная барацьба працоўных былой Заходняй Беларусі з панскай нявольнай за свабоду і ўз'яданне з савецкім народам. «... Над той, зборанай, Беларускай ўздымае янона і новая зара», — была пачатковай вера паэта, выказаная ў самым пачатку яго творчага шляху («Беларусь», 1927 г.).

П. Глебкі шукаў і знайшоў, убачыў і атчуў тую сілу, якая сродна красе, багатства за ўсе багачці. Гэтая сіла і краса — цудоўныя савецкія людзі, што «стара руінуецца свет і новы свет красы ствараюць».

І мастак упэўненым крокам рушыў ў жыццё, настроіў сваю песню на лад песьні будаўнічых брыгад. Савецкая рэчаіснасць шырока ўвайшла ў творчасць П. Глебкі, і голас паэта заліўся з голасам яго народа.

У наступным зборніку «Урачыстыя дні» П. Глебкі ўпершыню звяртаецца да слаўнага мінулага нашага народа, да гістарычных дзён барацьбы за Вялікі Кастрычнік (верш «Герой і партызанка», 1928 г.). Гэтая тема ў далейшай творчасці паэта атрымае глыбокую і грунтоўную распрацоўку, ёй будзе аддана шыра ўвага. Верш «Герой і партызанка» цікавы яшчэ і тым, што ў ім П. Глебкі выявіў схільнасць да связаных паэтычных твораў, нават калі яны і невялікія па намерах. Паэзія паэта развіўся і

стане баявой гатоўнасцю, выходзе адразу, адпачае сваёй Радзіме.

Распрацоўваючы тэму гераічнага мінулага бацькаўшчыны, Пятро Глебкі піша лепшыя свае творы — паэмы «Мужнасць» (1934 г.) і «У тым дні» (1937 г.) — аб велікопных днях Вялікага Кастрычніка і яго правадарах В. І. Леніне і І. В. Сталіне. У гэтых творах выдатна перададзена дыханне сучаснасці, паказана неўміручасць вялікіх ідэй партыі Леніна — Сталіна. Творчым вобразам П. Глебкі ў Вялікім Майкоўскага, якая даволі моцна адчуваецца і ў ранейшых творах паэта, у паэмах «Мужнасць» і «У тым дні» дала багаты плён. Глыбокая ідэйнасць, палітычная вострыня, нафаснасць, скандэсанасць, радка, трапятая мастацкімі характарыстыкамі — усё гэта, творца ўспрымае П. Глебкім у Маякоўскага, паставіла названыя паэмы ў рады лепшых здабыткаў беларускай літаратуры.

У перадаванні час Пятро Глебкі выдаў яшчэ адзін буйны мастацкі твор — драматычную паэму «Над Вірожай-ракой», якая паказвае слаўную барацьбу маладой савецкай рэспублікі супроць беланольскіх інтэрвентаў. Найбольша ўдача твора — стварэнне вобраза Серга Орджанікідзе — разумнага, адважнага палкаводца, кляпатлівага бацькі і сёбра салдат і сялян.

Калі наступіла грозная для бацькаўшчыны гадзіна Айчынай вайны, П. Глебкі стрымаў дзеяў раней свайму чытачу прысягну і стаў у рады барацьбітоў з варожай навалай.

У вершах П. Глебкі, створаных у самым пачатку вайны, адчуваецца невымерны боль паэта за пакуты роднага краю, за нявінныя людскія ахвяры, за смерць дзяцей і матак, за руіны і палілішчы. Гіевам і поместай крыважэрнаму ворагу поўніцца яго сэрца, калі ён бачыць жахлівыя малюнкі вайны, калі дымае дымам спаленых паселішчаў. Па закліку правадыра, «за слезы дзяцей, за пакуты людзей адмоўціць ідуць партызаны». «Мы вернемся», — таворыць паэт роднай зямлі.

Гэтую веру ў нашу перамогу П. Глебкі пранёс на франтавых дарогах праз усю вайну, гэтую веру ўсяляў ён у сэрцы сваіх чытачоў. Радзіма давала яму сілы ў суровыя гадзіны, Радзіма сущылася боль на залоненанаму беларускаму краю, Радзіма натхніла песню паэта.

У хвалюючым, ідучым ад сэрца словы П. Глебкі дапамагала нашаму народу залечваць цяжкія раны, напасеныя спусташальнай вайной, дапамагала будаваць камуністычную будучыню. Прадаўжаючы прапу над творами аб гераічным мінулым нашай вайны, паэт у гэты-ж час стварыў буйнае мастацкае палатно — драматычную паэму «Святло з Усходу» — аб кастрычніцкіх днях у Беларусі, аб стварэнні Савецкай дзяржавы Леніне і Сталіне.

Багаты і плённы творчы шлях прайшоў Пятро Федаравіч Глебкі. Аўтар шматлікіх вершаў, паэм, драматычных твораў, ён вельмі многа зрабіў для развіцця нашай літаратуры.

Паэтычная творчасць і навуковая дзейнасць Пятра Глебкі справядліва займае пачаснае месца ў культуры беларускага народа.

Іван КУДРАЦАУ.

Выбраныя вершы АЛЕся ГУРЛО

Алесь Гурло займае значнае месца ў гісторыі беларускай літаратуры.

Творчасць паэта, якая развілася пад уздзеяннем куняўскай і коласаўскай, раскрыла складаную сацыяльную псіхалогію селяніна, ягога парабочышчына, праца на заводзе, імперыялістычнай вайны падводзяць да агнявых рубяжоў рэвалюцыі.

Матрос Алесь Гурло — удзельнік штурму Зімягала.

Сацыяльным дыяпазон творчасці А. Гурло ўвесь час пашыраўся, асабліва пасля Кастрычніка, у плане тэматычным і ідэйным. Паэт прыходзіць у літаратуру з пажаданнем аратаму быць «шчаслівым і багатым». Выказваючы ў сваёй паэзіі стогі абрабаванага прыгнятальнікамі беззямельнага селяніна («Беззямельны»), ён чкіроўвае погляд гэтага селяніна на памешчыцкія землі («На паншчыну»).

У цэпры гадоў сталінскай рэакцыі А. Гурло заклікае «не гасіць агню».

Вершы такой адкрыта грамадзянскай накіраванасці складаюць аснову дароўнага творчасці А. Гурло, у якой значнае месца займаюць прыродапісальныя вершы. Апошнія, аднак, не знікаюць демократычнага пафуса паэзіі А. Гурло гэтых гадоў.

Прырода неадучы ад жыцця, святла, ўспрымання селяніна, і радаснае адчуванне яе паэтам прысутнічае ў яго вершах разам з пачуццём, якое выклікае малюнкі цяжкага жыцця працаўніка.

Паэт адчувае ўнутраную прыгажосць чалавека працы, разам з тым ён з радасцю адзначае тыя частцінкі «скрасы», што дастаюцца на яго долю з навакольнага свету, як-бы жадаючы замацаваць іх у жыцці, унесці іх у жыццё селяніна яшчэ раз, праз паэзію.

У «Маёй песні» ёсць словы:
А хто ў працы занято,
З таго пень зганю трыго.
Алія я песьняй поле,
Лугу шыр, яго раздолье.

Патраба сказаць, што А. Гурло, гораца жадаючы,

Каб прайшоў прыгон і здэк,
Каб жыў вольна чалавек,
Вызначае задатку сваёй паэзіі — іграць «пабудку» таму, «хто спіць».

Паэт вучыцца ў лепшых рускіх і беларускіх паэтаў. Рэвалюцыя і першыя гады савецкай улады былі вялікай школай для А. Гурло. Аднак нельга не заўважыць, што Гурло, асабліва 1921—23 гадоў, глыбока не вырашае ўсёго пафуса барацьбы і будаўніцтва 20-х гадоў.

Вершы, прысвечаныя прыродзе, з'яўляюцца ў гэты час у паэты выдучымі. Ён «прыродой і сонцам» «ён» («Веснавое»), і наколькі такога адчування з'яўляецца вынікам радасці пісьменніка за лірычнага героя сваёй дароўнага паэзіі — «беззямельнага» (мары ягога аб зямлі здзейсніла рэвалюцыя), яно дане вершам А. Гурло паэтычнаму сілу.

Савецкая рэчаіснасць усё глыбей уваходзіць у паэзію А. Гурло новымі матывамі, новымі рытмам. Рэвалюцыя паэт пачынае адчуваць у росце сацыялістычнай «індустрыі буйнай», у калгасным будаўніцтве, ён уключаецца ў барацьбу партыі і народа за гэтыя завабы сацыялістычнай рэвалюцыі («Ні кроку з дарогі» — 1930 г.).

Чалавек зрабіўся «творцам жыцця» («Жыццёна»). Ад імя яго з годасцю таворыць паэт:

Садоім мы і ласы, і сады,
Мы руслы паварочваем рэчак,
І вырашваем новыя гмак-гаралы
Там, дзе след не быў чалавечы.

А. АДАМОВІЧ,
аспірант БДУ імя Леніна.

Алесь Васілевіч знарк не назвала імені сваёй гераіні ў апаўдданні «Звычайная справа». Не ведаем мы і таго, дзе адбываецца дзеянне, апісанае ў творы. Гэтым аўтар як-бы падкрэслівае звычайнасць учынку сваёй гераіні, жанчыны, якая, выратаваўшы ад смерці чужое дзіця, ускарміўшы і ўспынаўшы яго, не бачыць у гэтым нічога асаблівага, лічыць, што гэта звычайная справа.

Антымістычным, жыццесцвярдзальным з'яўляецца апаўдданне Канстанціна Пакоўскага «Надзея».

Некалькі аўтараў змясцілі ў зборніку «На сонечных сцэжках» творы, прысвечаныя дзецям. Лепшым з іх з'яўляецца апаўдданне В. Жучкевіча «Валютны капітан».

Пераканаўча і па-мастакску аўтар здолеў давесці да чытача ідэю апаўддання — нельга авалодаць любімай спецыяльнасцю без глыбокай, грунтоўных ведаў.

Выхад у свет зборніка «На сонечных сцэжках» сведчыць аб тым, што расце і дужае новае пакаленне беларускіх паэтаў і празаікаў. Нястомная творчая праца, глыбокае вывучэнне жыцця — зарука іх далейшых поспехаў.

Д. АНТОНАВА,
выкладчыца Мінскага бібліятэчнага тэхнікума.

„На сонечных сцэжках“

Дзяржаўнае выдавецтва БССР выпусціла ў свет зборнік твораў маладых пісьменнікаў — «На сонечных сцэжках». З большасцю аўтараў, што змясцілі свае творы ў зборніку, чытач ужо сустракаўся на старонках перыядычнага друку. Гэта маладыя паэты — Іван Муравейка, Іван Цімашкоў, Сцяпан Гаўрусёў, Міхась Пенкрат, Алесь Бажко, празаікі — Алесь Васілевіч, Міхал Лобан, В. Жучкевіч і іншыя.

Першыя старонкі зборніка займаюць п'есы Андрэя Макаёўкі «Перад сустрэчай» і «Жыццё патрабуе». У іх аўтар паказвае сабе здольным драматургам, які ўмее будаваць сюжэт, валодае жывым дыялогам, умеа карыстацца вострым словам. Але аўтару яшчэ многаму трэба вучыцца і, у першую чаргу, удумліва ставіцца да стварэння вобразаў.

Маладому драматургу А. Макаёўку неабходна ўважліва вывучаць жыццё, вучыцца ў яго, каб ствараемыя ім вобразы адпавядалі жыццёвай праўдзе.

У зборніку «На сонечных сцэжках» змяшчаны пяць баек Ул. Корбана. Гэта тым больш прыемна, што над жанрам байкі зусім мала працуюць нашы пісьменнікі. Байкі Ул. Корбана звяртаюць на сябе ўвагу разнастайнасцю тэм, шырыняй абгульненняў, даходлівай і проставай мовай. Аўтар засвоівае традыцыі лепшых байкапісцаў.

Аўтар умеа па-майстэрску ў адной рэпліцы раскрыць змест усяго твора (байкі «Варона», «Вартавы»). Сатыра твораў Корбана адкая і надзейная, што характарызуе аўтара, як пісьменніка назірлівага і непрымырмага. Вобразнасць малюнкаў у Корбана спалучаецца з даволі добрай рыфмай, жывым, падобным да гутарковага, рытмам мовы. Тым не менш, аўтару трэба ўнікнуць такіх слоў, як «сладсць», «заразней», «ручка». Байкі Корбана выйграй-б і ад таго, каб у іх больш адчуваўся беларускі каларыт.

Добры верш «Сняжынка» змясціў Алесь Пысін. Гэта верш аб пераўтварэнні прыроды, аб тым, як

На край суровай мёрзлае зямлі,
Пашырэм я паўднёвыя граніцы,
Шэрэнгі дрэў мічурынскіх пайшлі,
Каб з поўначу далёкай парадзіцца.

На працягу ўсяго верша цікава ў кампазіцыйным адносінах пераплітаюцца дзве думкі — пра далёкую, суровую поўнач і вышнюю кведзь мічурынскіх садюў.

Найбольш шырока прадстаўлены ў зборніку апаўдданні. Як прыклад добрай творчай вучобы ў лепшых пісьменнікаў, трэба адзначыць творы Міколы Лобана «Сяргейка» і «Рыгор Аднамак».

Апаўдданне «Сяргейка» па сваёй задуме і выкананню вельмі нагадвае мастацкі замаляўкі рагнага К. Чорнага.

Трапіна заўважана дэталю, жывы дыялог, удала характарыстыка — усё гэта робіць вобраз героя апаўддання — Сяргейка жыццёвым, і ў чытача паўстае перад вачыма «не па ўзросту сур'ёзны» хлапчук, поўны рахунцасці адмоўцы крыўдзіцеля-фашыстама за сваё гога.

У апаўдданні «Рыгор Аднамак» М. Лобан удумліва і грунтоўна будзе вобраз простага савецкага чалавека, працавітага, памяржовага, жыццерадаснага ў часы мірнай працы, непрымырмага і бесстрашнага барацьбіта ў часы варажой навалы.

Паказу дзейнасці савецкага чалавека прысвечаны апаўдданні М. Вішнеўскага «Мацей Маркавіч», А. Васілевіч «Звычайная справа», В. Зуба «Цяжкі характар».

Мацей Маркавіч у аднайменным апаўдданні М. Вішнеўскага — урач-хірург, які з прыходам акупантаў «падрыхтаваўся да смерці і вырашыў сустрэць яе спакойна». Стары чалавек, ён амаль што паміраў, калі партызанам спатрэбілася яго дапамога, але ён знайшоў у сабе сілы прынесці яшчэ шмат карысці савецкім людзям. Вобраз Мацея Маркавіча — цікавы вобраз прадстаўніка старэйшага пакалення інтэлігенцыі, якая не засталася ў бачу ад усенароднай барацьбы з ворагам у часе Вялікай Айчынай вайны.

Алесь Васілевіч знарк не назвала імені сваёй гераіні ў апаўдданні «Звычайная справа». Не ведаем мы і таго, дзе адбываецца дзеянне, апісанае ў творы. Гэтым аўтар як-бы падкрэслівае звычайнасць учынку сваёй гераіні, жанчыны, якая, выратаваўшы ад смерці чужое дзіця, ускарміўшы і ўспынаўшы яго, не бачыць у гэтым нічога асаблівага, лічыць, што гэта звычайная справа.

Антымістычным, жыццесцвярдзальным з'яўляецца апаўдданне Канстанціна Пакоўскага «Надзея».

Некалькі аўтараў змясцілі ў зборніку «На сонечных сцэжках» творы, прысвечаныя дзецям. Лепшым з іх з'яўляецца апаўдданне В. Жучкевіча «Валютны капітан».

Пераканаўча і па-мастакску аўтар здолеў давесці да чытача ідэю апаўддання — нельга авалодаць любімай спецыяльнасцю без глыбокай, грунтоўных ведаў.

Выхад у свет зборніка «На сонечных сцэжках» сведчыць аб тым, што расце і дужае новае пакаленне беларускіх паэтаў і празаікаў. Нястомная творчая праца, глыбокае вывучэнне жыцця — зарука іх далейшых поспехаў.

Д. АНТОНАВА,
выкладчыца Мінскага бібліятэчнага тэхнікума.

У пошуках СВАЙГО ГОЛАСУ

Зместам пераважнай большасці вершаў зборніка Веры Сурскай «Піонерскае лета» з'яўляецца жыццё ў піонерскім лагеры. Увагу аўтара прыцягваюць розныя эпізоды і факты з будняў юных пінераў: прыезд у лагер, спуск флага, каспёр, пачынаюцца адпачынак, занятыя спортам, самадзейнасць, праца ў калгасе і інш. І трэба сказаць, што, за невялікім выключэннем, кожная з гэтых тэм знайшла сваё паэтычнае вырашэнне. Праўда, на сіле мастацкага ўвасаблення падзей творы зборніка не роўныя, але лепшыя з іх даюць падставу сцвярджаць, што аўтар упарта шукае свайго паэтычнага голасу.

Характэрнай асаблівасцю лепшых твораў зборніка (вершы «Ноч», «Флаг», «Прывал», «Вечар казак», «Дажджлівы дзень», «У калгасе», «Малар») з'яўляецца ўменне аўтара бачыць навакольную рэчаіснасць вачыма сваіх юных герояў, насьцяганасць тканіны твораў яркімі, свежымі вобразамі, лакалізмам і прастата мовы.

Значным дасягненнем паэты з'яўляецца лірызм, сжэтанасць большасці яе вершаў, печаканасць сітуацый, умненне вылучыць з масы фактаў тыповыя і ўвасабіць яго ў вобразах. Узаяць хоць-бы такую з'яву, як ноч. Здаецца, што новае можна сказаць аб ёй пасля таго, як аб гэтым пісалі многія паэты. Але ў выніку паэтычнага паніжэння аўтар у нашы рэчаіснасць, у псіхалогію сваіх герояў нарадзіліся выдатныя і ў той-жа час гранічна прастыя радкі:

Мы спакойна засыпаем.
Зреет
счасце на зямле.

Для яго
товаршч Сталін

Ночью
трудится
в Кремле.

Тут і ў некаторых іншых вершах выявіліся такія адметныя якасці творчай манеры В. Сурскай, як скандэсанасць думкі, шчырасць і прастата інтанацыі.

Наглядзчы на невялікі памер зборніка, В. Сурскай удалося праз канкрэтныя факты і вобразы паказаць рэальны і бадзры свет, які акружае савецкіх дзяцей, атмасферу штодзённых клопатаў большавіцкай партыі і вялікага Сталіна аб падрастаным пакаленні.

Адной з несумненых вартасцей новай кніжкі вершаў В. Сурскай з'яўляецца адсутнасць агульняга маралізавання.

Азначачы творчы дасягненні паэты, было-б напярэдня аблісці маўчаннем хіба пасабных вершаў зборніка.

Трэба ўказаць перш за ўсё на імкненне аўтара ў пасабных вершах штучна наддадзіцца пад дзіцячую псіхалогію і мову. Гэта прыводзіць да спрашчэння і прымітыву, да збыднення вобразнасці. Наўрад ці можна лічыць паэзіяй такую страфу:

Барабан в руки дап,
Чобы дробно бить,
Чобы дробно бить,
Чобы шаг-бодрить.

Па гэтым-ж хібану прыпынку зусім непатрэбны і неапраўданыя паўтараў пабудаваны ўсё верш «Вясна». Заганісць штучнага наддадзвання пад дзіцячую мову заключаецца яшчэ і ў тым, што яно выдзе да засмечвання мовы слоўцамі і зваротамі тыпу «дай-ка», «ну-ка», «бух» і г. д.

Пры выразна выяўленай тэндэнцыі паэты да вышукання свежата і моцнага вобраза ў зборніку можна знайсці нямаля прайзміаў.

Сустрэваюцца ў вершах зборніка сансава і стылістычныя недакладнасці. У асноўным гэтых хібаў можна было-б пабегнуць, калі-б аўтар і рэдактар (Н. Гарулаў) больш уважліва паставіліся да рэдагавання кнігі вершаў для дзяцей.

Малады аўтар імкнецца знайсці свой уласны паэтычны голас, што прыкметна адчуваецца ў лепшых творах. Каб гэты голас рос і мужнеў, варта пажадаць В. Сурскай больш уважліва і патрабавальна ставіцца да працы над сваімі вершамі.

В. КРЫШТАЛЬ,
аспірант Мінскага педінстытута імя Горнага.

На юбілейным вечары

25 лістапада грамадскасць Мінска адзначала дваццаціпяцігоддзе творчай дзейнасці Пятра Глебкі.

У клубе пісьменнікаў адбыўся літаратурны вечар, прысвечаны юбіляру. Вітаць старэйшага беларускага паэта прышлі дзесяці літаратуры і мастацтва, працоўная інтэлігенцыя сталіцы.

Вечар кароткім уступным словам адкрыў старыняна прадлежана Савоца савецкіх пісьменнікаў БССР, лаўрат Сталінскай прэміі Пятрусь Броўка.

З дакладам аб творчым шляху паэта, члена-карэспандэнта Акадэміі навук Беларускай ССР Пятра Глебкі выступіў крытык Іван Кудрацаў. Докладчык сныціўся на асноўных этапах літаратурнай дзейнасці паэта, творчасць ягога непа-

рыўна звязана з роднай бацькаўшчынай.

Юбіляра віталі ад Савоца савецкіх пісьменнікаў БССР П. Кавалёў, ад Упраўлення па справах мастацтва пры Савоце Міністраў БССР П. Лютаравіч, ад Савоца савецкіх мастакоў Беларусі А. Бембэль, ад рэдакцыі газеты «Літаратура і мастацтва» А. Бачыла, ад часопіса «Польмя» Ул. Карнаў, ад часопіса «Беларусь» Ул. Агіевіч, ад часопіса «Вожык» М. Луканіч, ад тэатра імя Я. Купалы Ул. Сталмах, ад тэатра імя Я. Коласа М. Міцкевіч, ад калектыва музея Івкі Купалы Ул. Луповіч, ад Інстытута мовы, літаратуры і мастацтва Акадэміі навук БССР М. Бареток і інш. Пачынаваць любімага паэта прышлі вучні 19-й школы імя Явкі Купалы.

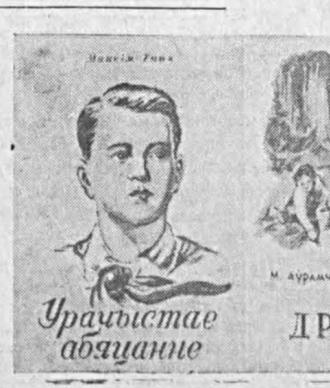
На імя П. Глебкі наступілі шматлікія

вішавальныя тэлеграмы ад устаноў і прыватных асоб.

Юбіляру былі ўручаны вішавальныя адрасы, букеты жывых кветак.

Цэнла сустрэты прысутнымі, з адказным словам выступіў Пятро Глебкі, які падзякаваў ленынска-сталінскую партыю і савецкі ўрад за стварэнне неабмежаваных магчымасцей для развіцця талентаў з народа.

У заключэнне вечара адбыўся канцэрт, у якім прынялі ўдзел народныя артысты рэспублікі В. Галіна, Л. Рахленка, І. Балотнін, М. Дзянісёў, заслужаны артыст БССР І. Шапіла, артысты тэатра оперы і балета А. Барсукова і Ю. Матраеў. Былі выкаранены песні на словы юбіляра і ары з оперы М. Алашава «Андрэй Касцёна», лібрэта якой напісана П. Глебкам.

Кастусь КРЭБЕНКА

Свята ў Дагестане

Над гэтай краінай стагоддзімі вісеў драпежны цень персіска-турэцкіх заваяўніцаў, іх праслужнікаў муродаў, ханаў, бекаў, мусульманскіх мулў. Стагоддзімі народы гэтай краіны змагаліся за права быць гаспадарамі на сваёй зямлі. Бядны і злышчаны, яны жорстка помсцілі прынятаўнікаў у часы народных паўстанняў. І можа быць таму стары паэт дваранскай Расіі меў рацыю з жахам апісваць горную краіну:

... в зловещей темноте
 Лежит аул: дракон тысячеклазый...
 Горы ненавидели прыгнатыннікаў,
 хто-б яны ні былі, бо вельмі-ж доўга пагнулася пара заняволення. Многа год насіла выдатныя савецкія пясняры горскіх гарадоў Сулейман Стальскі так апісваў жыццё тых-жа аулаў, што напалохалі дваранскага паэта:

Мы были нищи — пара рух,
 Отговосили деревянные плаву,
 В обед чеснок, а ужин лук,
 А в праздник — чай мы знали, горцы...
 Я вспоминаю свой аул,
 Разврат вылезел, обжорства гулл,
 Здесь даже камень спину гулл,
 Перед лицом бича, товарищ...

Дагестан... Радыма многіх барацьбітоў за перамогу сацыялістычнай рэвалюцыі, за братні саюз з рускім народам. Радыма Сулеймана Стальскага, «Гомера XX веку», як сказаў аб ім Горкі. Ян устаралі колышлія дзевінікі аб гэтай краіне. Колкія пудоўныя змен прайшлі перад вачыма! Мы прыхэлі сюды на вялікае свята горскіх народаў — на трыццацігоднюю юбілей савецкай аўтаноміі Дагестана. Перад намі паўстала маладая чыгуначная краіна, поўная таго гераічнага працоўнага дышана, якое ўвасціла толькі нашай сацыялістычнай Радзіме. Дагестан сёння — гэта рэспубліка першакласных прадпрыемстваў, нафтавы выхад, горных гідрэлектрастанцый, садоў і баняўных паўў, буйнай жывёлагадоўлі, багатым персептыўнымі горадам выгядае сталіца Дагестана Махач-Бала.

Гераічны творчы энтузіязм шматлікіх народаў Дагестана, які акрыліў іх з першых дзён савецкай улады, робіцца больш эразувельным, калі заглянеш у пакутную гісторыю іх мінулага жыцця. Дагестан, лёс якога непаздаваўся з дэсам усёго Каўказа, быў у даўніх вакоў арэанай жорсткіх пашпэў і шпашпэўных захоўнікаў. Агнём і мячом насаджалі тут арабскія заваяўнікі ма гаметанства, крывей заівалі дагестанскія аулы ордэ Тамерлана. З XV стагоддзя ў коў-вазкіх народаў з'явіліся такія невынавіныя ворагі, як шахскі Іран і султанская Турцыя, якіх на працягу доўгага часу падтрымлівалі і нацхоўвалі англа-французскія імперыялісты. Інвентартаў вабілі на Каўказ не толькі яго багачы. Таварыш Сталін у час барацьбы за перамогу савецкай улады на Каўказе адзначыў: «Важная значагня Каўказа для рэвалюцыі вызначаецца не толькі тым, што ён з'яўляецца крывявай сыравінай, паліва і прадуктаў харчавання, але і палажаннем яго паміж Еўропай і Азіяй, у прыватнасці паміж Расіяй і Турцыяй, і наяўнасцю важнейшых акаміччых і стратэгічных дарог (Батум—Баку, Батум—Таўрыза, Батум—Таўрыз—Эрэрум).

Усё гэта ўлічваецца Антантай, якая, валодаючы зараз Канстантынопалем, гэтым ключом Чорнага мора, хацела-б захавалі прамую дарогу на Усход праз Закаўказзе. Дагестан — краіна шматлікіх народнасьцяў са сваімі мовамі і звычаямі. Былі аулы-суседзі, якія не разумеалі адін другога. Каб лягчэй было скарыць Дагестан, захоўнікі рознымі правакацыямі сеплі варажэсь між асобнымі народамі.

У барацьбе супроць персіска-турэцкіх

драпежнікаў і англа-французскіх кананізатараў народы Каўказа ўвесь час шукалі дапамогі ў Расіі. Фрыдрых Энгельс у свой час пісаў Карлу Марксу: «Расія сапраўды іграе прагрэсіўную ролю ў адносінах да Усхода».

Вядома, рускі царызм не прынёс і на сваёй прыродзе не мог прынесці народам Каўказа сацыяльнага і нацыянальнага вызалення. Аднак далучэнне Каўказа да Расіі стварыла ўскосныя магчымасці для росту на Каўказе рабочага класа, для адгліпня яго з перадавым рэвалюцыйным рабочым класам Расіі.

Таварыш Сталін быў арганізатарам рэвалюцыйнага руху на Каўказе. У часе сваёй дзейнасці ў Баку ён вялікую ўвагу аддаваў рэвалюцыйнаму руху ў Дагестане. Ім былі выхаваны такія выдатныя рэвалюцыйныя-дагестанцы, як Улубій Буйнаскі, Казі-Магамед Агаісёў, Махач Дахадаеў, Мухтазі Айдынбеаў, з рускіх рабочых — Нікіта Ярошкін, Іван Катроў, Сяргей Дрожжын і іншыя. У гады Каўказскай рэвалюцыі і часы барацьбы з англа-турэцкімі інтэрвентамі сталінская кагорта большавікоў — рускіх і дагестанцаў — пакрыла сабе неўміручай славай у барацьбе за савецкую ўладу ў Дагестане.

13 лістапада 1920 года ў былой сталіцы Дагестана горадзе Цемір-хан-шур, які цяпер перайменаваны ў Буйнакс, адкрыўся першы з'езд прадстаўнікоў вызаленых народаў Дагестана. Таварыш Сталін па заданню Леўіна асабіста аб'явіў на гэтым з'ездзе савецкую аўтаномію Дагестана. Збылася спрадвечная мара дагестанцаў. Беражліва захоўваюць жыхары Буйнакса паміж аб днях, калі іх горад наведаў вялікі Сталін. Домік, дзе спыняўся працадзі, ператвораны ў музей.

Некалькі параўнальных лічбаў сважуць нам аб тым, якім стаў Дагестан за трыццаць год савецкай улады. У 1950 годзе прамысловасць Савецкага Дагестана дае прадукцыі ў 65 разоў больш чым усе прамысловыя прадпрыемствы, пабудаваныя ў прыморскім Дагестане пры царызме. Савецкі Дагестан мае сваю нафтавую, газавую, металапрацоўчую, сугнарамонтную, шпалюную, хімічную прамысловасць. Калі раней на кожнай сто дагестанцаў прыходзілася 97 чалавек неписьменных, ды і ваогул не было пісьменнасці, дык цяпер у рэспубліцы кожнаму стала даступнай вліна. Народы Дагестана даў краіне выдатных паэтоў і пісьменнікаў, сярод якіх Сулейман Стальскі, Гамзат Цадаса, Абуталій Гафураў, Тагір Хурругскі, Абдула Магамедаў, Эфенді Бапіеў, Расул Гамзатаў, Мамыдаў Гаірбеава. Слухачы творы сваіх выдатных кампазітараў, глядзец на спене сваіх майстроў тэатральнага мастацтва — хіба марыў калі аб гэтым лезгін, аварца, лакец, кумучкі і прадстаўнікі іншага народа Дагестана?

Немычарпальныя крышці творчай энергіі хаваліся ў народзе. Ім дава выхад партыя большавікоў. У 1921 годзе дагестанскія народы ўпершыню ў гісторыі пазналі будзець калектыўнай працы. Гэта было па рэдаўніцтве канала імя Кастрычніка, ванапа, які даў вяду засушлівым палям удольж забарэжжа Каспійскага мора. Савецкая ўлада ўзнагародзіла тады рэспубліку ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. З таго часу не спынілася творчая думка народа. І воль два гады таму назад на гэтых палях, высаджаныя рукамі дагестанскіх валазнікаў, вырасі першыя ўражэй бавоўны, перанесеныя сюды з гарачых станаў Сярэдняй Азіі.

Горныя дарогі над бяздоннымі кручамі, над гулкімі горнымі вадаспадамі вядуць усё вышэй і вышэй ад мора, ад нізіннага

Дагестана, у край высокіх вяршыняў і альпійскіх лугоў. Савецкі Дагестан з горада і ўласнай гордам гасціннасцю паказвае нам свае выдатныя калгасы.

Цудоўнай аповесцю гуцьць гісторыя аула Учучукаў Ласкага раёна. Дарэвоўцыйная біяграфія аула сумная і нецвялая: гэта быў бедны закінуты аул, дзе амаль ніводзін жыхар не ўмеў ні чытаць, ні пісаць. Толькі пры савецкай уладзе тут з'явілася школа. У 1930 годзе ў ауле арганізавалася калгас, і з гэтага часу пачалося яго сапраўднае жыццё. У 1949 годзе ў ауле было ўжо адейснена ўсеагульнае сямігадовае навучанне. 74 жыхары аула атрымалі вышэйшую і сярэднюю асвету, 49 чалавек навуцаецца сёння ў вузах, тросе — у аспірантуры Акадэміі навук СССР.

Сын беднага раней горада Дандамаеў стў кандыдатам ветэрынарных навук і займа цяпер пасаду дырэктара Дагестанскага сельскагаспадарчага інстытута, а друг жыхар гэтага аула — Чаўтараеў — кандыдат тэхнічных навук.

Калгасная гідрэлектрастанцыя асвяціла дома калгаснікаў лямпачкай ільвіча. У ауле маецца радыёвузел на 500 кропак, клуб на 300 месц, фельдчарска-акушорскі пункт, радзілыны дом, яскі.

На вышыні 1800 метраў над узроўнем мора калгаснікі на чале са доўгімак-мічурцам Кінчалавым вырасілі вялікі сал, дзе растуць пладоўныя дрэвы больш 50 татункаў.

Такія-ж чароўныя біяграфіі ў праслаўленага па рэспубліцы і яшчэ багачышага калгаса імя Сталіна ў ауле Чох, які мае 10-мільённы недаўлімы фонд і 4-мільённы гадавы прыбытак, калгаса імя Дузарава Буйнакскага раёна і інш.

Калгаснікі гасцінна запрашалі нас да сабе ў хаты. Буды-б мы ні заходзілі — усюды сустракалі нас шчырым прывітаннем. І было радасна, што ўсе мы, і беларусы і горцы, размаўлялі на адной мове, і адны былі ў нас пачуцці. Руская мова з'явіла і арадылі звыш трыццаці нацыянальнасцяў Дагестана. Вельмі добра выказаў пачуцці савецкіх працоўных дагестанцаў народны паэт Дагестана Гамзат Цадаса. У назме «Сказ пра чабана» яго герой Алі гаворыць:

Мы не только за район —
 Мы за всю страну в ответе,
 За державу, чей закон —
 Справедливейший на свете.
 Радостно отчизну-мать
 Видеть в славе и расцвете,
 И когда хотим знать,
 Мы за целый мир в ответе.

З слаўнымі поспехамі прышоў Савецкі Дагестан да свайго трыццацігоддзя. У дзень трыццацігоддзя не сціхалі песні ў аулах, заіваўлася зурна, і стройныя горцы кружылі ў імклай лезгін. На плошчы імя Сталіна ў Махач-Бале праходзілі загарэлыя бадэрыя і дужыя юнакі-спартсмены, і слава вялікаму правадару, барацьбіту за народнае шчасце і мір, звінела ў іх матурыных воклічах. Урачэста і велічна гучала ў сталінскім тэатры «Лангата аб Сталіне» заўрата Сталінскай прамі Гасанава.

Дагестан не толькі радаваўся. Так як у 1920 годзе дагестанскія народы давалі клятву любімаму Сталіну аддаць усе сілы для замацавання перамогі роднай савецкай улады, так цяпер яны дакладвалі правадару пра свае новыя планы і прысаблі адейсненні іх у гераічным працоўным жыцці. Здалася, над усёй рэспублікай гулка гучалі вершы Сулеймана Стальскага:

Живое дитяго вперед,
 Могучий партия ведет,
 Шагает трудовой народ —
 И ты их знаешь, Сталин.

Махач-Кала—Мінск.

Выступленне калгаснага хора

Гэтымі днямі па запрашэнню выставачнага камітэта Мінскую абласную сельскагаспадарчую выставку наведаў калгасны хор арцелі «Чырвоны Кастрычнік» Уздзенскага раёна. Гэта — старэйшы калектыў калгаснай мастацкай самадзейнасці, у якім прымаюць удзел 45 калгаснікаў.

Хорам кіруе загадчык Прысінкаўскай хаты-чыгальні Павел Іванавіч Шыдлоўскі. Ён-жа — аўтар многіх песень, у якіх услаўляецца радасць калектыўнай працы, новае шчаслівае жыццё.

Гляджу з захапленнем у светлы прастор.
 Як іграсце малюнкамі далі залочці,
 Зініць малатарні, спявае матор —
 Калгаснае збожжа малочці.

Размахвае крыллямі, быццам арол,
 Над морам жытніным камбайн
 самаходны.

У песні спяваюць дзятчаты ваюл
 Аб працы ў палях хлебарабных.

Хор выканаў песні «Пара жаль», «Едуць к нам камбайны». Асабліва дэпла сустраці прысутныя новую песню «Косацы». Яе Павел Шыдлоўскі напісаў у той час, калі калгас «Чырвоны Кастрычнік» асвоіў на тарфяніках пасевы гэтай каштоўнай культуры.

У песні аўтар выказвае пажадку Вялікаму Сталіну, чые шчырыя клопаты зоркай яркай завілі, а таксама славіць новыя калгасныя палі, што раскінуліся на былых тарфянішчах.

Ой, ты поле тарфяное,
 Не пазнаць тваіх абрыс,
 Свеціць сонца над табою
 На ўраджайны кос-сагы.

У праграме хора цікавыя частушкі, прысвечаныя выбарам у мясцовыя Саветы. Напісаны яны проста, са шчырым пачуццём.

Гарманіст няхай іграе,
 Не шадуцьчы басоў, —
 Мы ў Саветы выбіраем
 Ленных дочак і сыноў.

Ты пільні высова ўзнята
 Песня радасці й красы,
 Ададзім за дэпутатаў,
 Як адейн, мы галасы.

Кіраўнік хора Павел Шыдлоўскі надаўна закончыў новую песню, прысвечаную Другому Сусветнаму кангрэсу прыхільнікаў міру — «Мір пераможа» і прыступіў да работы над песняй пра вялікія будоўлі камунізма.

М. ВІТАРОВІЧ.

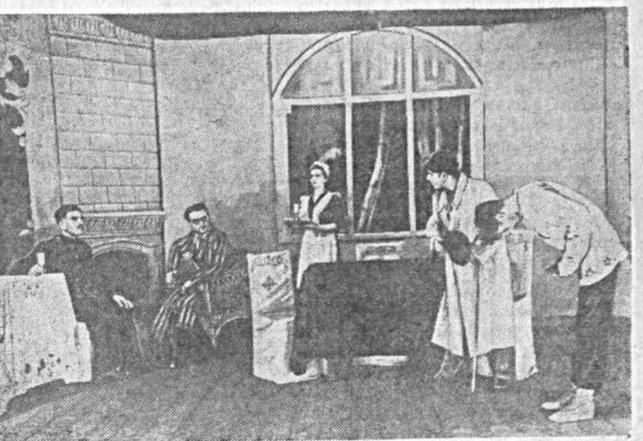
Прапаганда кнігі ў раённай бібліяце

Брагінская раённая бібліятэка (загадчык тав. Церапонак) вядоўць значную работу па прапагандзе савецкай кнігі. Тут сістэматычна практыкуецца выстаўкі навінак літаратуры, аформлена вітрына твораў савецкіх пісьменнікаў, удастоеных Сталінскіх прамій, ёсць спісы рэкамендацыйнай літаратуры, вядоўцца канферэнцыйны чытачоў.

Надаўна ў Брагінскім раённым Доме культуры адбылася канферэнцыя чытачоў па раманы Сяўдзі Бабаеўскага «Свята над зямлёй». Гэта трація па ліку канферэнцыя чытачоў у гэтым годзе. На ёй прысутнічала больш 160 чалавек.

У канферэнцыйны чытачоў актыўна ўдзельнічае выкладчыца мовы і літаратуры Брагінскай сярэдняй школы Аляксандра Кірылаўна Кулініч, якая мае больш чым 30-гадовы стаж педагогічнай работы.

У выніку работы па прапагандзе кнігі лік чытачоў бібліятэкі ў гэтым годзе ўзрае у паўтара разы.

Больш 250 комсамольцаў і маладых рабочых Аршанскага ільнокамбіната ўдзельнічаюць у драматычным, харавым, танцавальным, акабратычным і іншых гуртках. Драматычны гурток паставіў некалькі многаактывных п'ес. Для выбаршчынаў арганізавана больш 20 канцэртаў і маладзёжных вечароў. На верхнім здымку: беларускі танец «Крыжачок» у выкананні танцавальнага гуртка. На прыяднім тачыча Тамара Міхайлава і памочнік майстра швейнай фабрыкі камбіната Іянаў Рэзан. На ніжнім здымку: сцена з п'есы К. Чорнага «Рынка» ў выкананні драмгуртка. Фота Г. Бегуна. (Фотэхроніка БЕЛТА).

ПІСЬМО У РЕДАКЦЫЮ

Знявага гледачоў

Не так даўно ў калгасе «Барацьбіт» Стаўбцоўскага раёна паявілася стракатая самаробная афіша. Яны абвясцілі, што калектыў мастацкай самадзейнасці Нова-Свержанскага лезазавода выступіць увечары з палымм канцэртам.

Не часта бывалі канцэрты ў калгаснай вёсцы Халаймаўшчына. Таму на вечар прыйшлі нават з суседніх вёсак, народу сабралася шмат.

Лезазаводцаў сустраці гасцінна. Ім было прадастаўлена самае прасторнае памяшканне. Маладзё кляпатыва абсталявала сцэну.

Што-ж убачылі сельскія гледачы на гэтай сцэне?

Асновай праграмы з'явілася інспіроўка «Статуа» ў выкананні экспедэцтара лезазавода Ул. Меляшквіча, начальніка цэха Р. Сменкі, бракера А. Шагкоўскага і загадчыцы клуба лезазавода К. Пянькоўвай. Галоўны выканаўца Ул. Меляшквіч распрануўся амаль дагола тут-жа на сцэне і пачаў паказваць прытоды хулігана, які залуаў купача ў басейне... гарадскога парка. Калі купальнічак агнуўся ў вяду (на сцэне ён проста пяхнуўся на падлогу), да ўмоўнага басейна набліжалася пара закаханых. У гэты момант герой інспіроўкі прыняў позу «статуі» і застыў на месцы. Закаханы палічыў хулігана за сапраўднага статуі і наведзі яму на руку свой кацялюк. Далей ідзе такая-ж блэгуаўная разважэ: дворнік разгадаў падман і прагнаў «статуу» з басейна.

Калі паказвалася гэтая непрыстойнасць, з залы чуліся галасы абурэння.

Пашлкі з лезазавода не суніліся. Апавяданне «Тры таварышы», якое прачытаў Ул. Меляшквіч, адрознівалася ад папярэдняга нумару хіба тым, што ў ім услаўляліся ўчыні зладзеяў. Два сабры, каб зрабіць шчыры трэцяму сабру — імянішніку, пайшлі красці гуся ў суседа... Але і гэтага здалося мала бессаромным халтуршчыкам.

— Ул. Меляшквіч прачытае ўрывак з рамана Міхаіла Шалахава «Яны змагаліся за Радзіму», — аб'явіў канферансе.

Прысутныя з палёгкай удыхнулі. Аднак замест абіязнага яны пачулі пошлую

Стаўбцоўскі раён Баранавіцкай вобласці.

А. ПЫСІН,
 Я. ФЛЯКС.

Літаратурная канферэнцыя

У Беларускай Дзяржаўнай універсітэце імя Леўіна праведзена літаратурная канферэнцыя па тэму «Прагрэсіўныя пісьменнікі ў барацьбе за мір».

Прымаецца падпіска на 1951 год НА ГАЗЕТУ

„ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА“

ПАДПІСНАЯ ЦАНА:

на 1 месяц	2 р. 20 к.	на 6 месяцаў	13 р. 20 к.
на 3 месяца	6 р. 60 к.	на 1 год	26 р. 40 к.

Падпіска прымаецца ва ўсіх гарадскіх і раённых аддзяленнях «Саюздруку», ва ўсіх паштовых аддзяленнях, лістонасці і ў адпаведным імя Друку на прадпрыемствах, ва ўстановах, арганізацыях, у саюзах і калгасах.

Галоўны рэдактар П. КАВАЛЕУ.
 Рэдакцыя: В. ВІТКА (нам. галоўн. рэдактара) П. ГЛЕБКА, Г. КЛЯБАНУ, М. ЛЫНЬОУ, Я. МАУР, Ул. НЯФЕД, П. ПАНЧАНКА, Н. САННІКАУ.
 (Уласн. інфармацыя).

У краінах народнай дэмакратыі

Савецкая кніга ў Румыніі

Савецкая кніга стала важнейшым фактарам у справе папулярызацыі сярод шырокіх народных мас Румыніі дасягненні савецкага народа і асабліва савецкай культуры. Вялікую ролю ў распаўсюджванні ў Румыніі савецкай кнігі адгрыпае выдавецтва «Руская кніга». Яно выпускае лепшыя творы савецкай мастацкай літаратуры, творы рускіх класікаў, вялікіх рускіх вучоных, навукова-папулярныя брашуры, арганізуе публічныя абмеркаванні кніг, гутаркі з чытачамі на прадпрыемствах. За шэсць гадоў свайго існавання выдавецтва «Руская кніга» выпусціла 840 назваў кніг і брашур агульным тыражом у 9.530.170 экзэмпляраў.

Надзвычай вялікімі тыражамі выдаюцца творы Леўіна і Сталіна. Вялікімі тыражамі выходзіць таксама творы савецкай мастацкай літаратуры. Так, роман П. Астроўскага «Як гартавалася сталь» вытрымаў чатыры выданні, агульным тыражом у 74.000 экзэмпляраў. У трох выданнях вышла трылогія А. Талстога «Ваяванне на пакутах» і роман «Пётр Першы». Вельмі хутка разшлёўся роман М. Шалахава «Узнятая паліна», які стаў любімай кнігай сялянскіх мас. Роман вышаў у трох выданнях, агульным тыражом у 68.000 экзэмпляраў. Чацвёртае выданне, тыражом у 100.000 экзэмпляраў, знаходзіцца ў друку. Некалькі выданняў вялікімі тыражамі вытрымалі: «Маладая гвардыя» А. Фадзеева, «Пікі Дон» М. Шалахава, «Кавалер Залатога Звязда» С. Бабаеўскага, «Далёка ад Масквы» В. Ажаева і інш.

Савецкая кніга аказвае вялікі ўплыў на працоўных Румыніі.

У сельскай калектыўнай гаспадарцы імя Волды Банчы было праведзена абмеркаван-

Выстаўка ў Варшаве

У лістападзе г. г. у Варшаве ў залах нацыянальнага музея адкрылася выстаўка «Моладзь у барацьбе за мір», на якой прадастаўлена творчасць слухачоў Варшаўскай і Кракаўскай акадэміі мастацтва і мастацкіх вучылішч Польшчы. На выстаўцы прадастаўлены творы скульптуры, жывапісу, графікі, а таксама плакаты, маляўніцтва і палітычныя карыкатуры.

Творы маладых, у большай частцы нацыянальных, польскіх мастакоў паказваюць чым жыве і аб чым марыць моладзь Польшчы. Галоўная тема творчасці моладзі — барацьба народаў за мір, супроць вайны. На выстаўцы вылучаюцца карціны: «Закалік да міру», якая адлюстроўвае збор подпісаў пад Стэкгольмскай Адавай, «Забастоўка докераў у Францыі», «Дэманстрацыя прыхільнікаў міру ў Лондане», «Гаворыць Польш Робсан». Барацьба за мір прысвечаны таксама шматлікія плакаты. На адным з іх паказаны школьнік, які кроўдай вывоўзіў на дошцы словы: «Не хочам вайны», на другім — дзеці, што насуць транспаранты з заклікам «Патрабуем міру!».

Рад карцін паказвае барацьбу Савецкай Арміі супроць гітлераўскіх полчышчаў, вызваленне Польшчы ад фашыскага прыгнёту. Дружба савецкага і польскага народаў адлюстравана ў карціне «Савецкія войскі ў польскай вёсцы».

Тэма новай, свабоднай і радаснай працы знаходзіць значнае месца ў творах маладых мастакоў. Яны паказваюць, як адраджаецца з руін іх пудоўнага сталіца — Варшава, як будуюцца новыя заводы і фабрыкі, як у польскіх рабочых і сялян

На здымку: у пералётным цэху друкарні выдавецтва Румынскай рабочай партыі. На прыяднім плане — пералётчыца член Саюза працоўнай моладзі Лізавета Іянеску. Фота В. Собалева. (Фотэхроніка ТАСС).

Выстаўка ў Варшаве

У лістападзе г. г. у Варшаве ў залах нацыянальнага музея адкрылася выстаўка «Моладзь у барацьбе за мір», на якой прадастаўлена творчасць слухачоў Варшаўскай і Кракаўскай акадэміі мастацтва і мастацкіх вучылішч Польшчы. На выстаўцы прадастаўлены творы скульптуры, жывапісу, графікі, а таксама плакаты, маляўніцтва і палітычныя карыкатуры.

Творы маладых, у большай частцы нацыянальных, польскіх мастакоў паказваюць чым жыве і аб чым марыць моладзь Польшчы. Галоўная тема творчасці моладзі — барацьба народаў за мір, супроць вайны. На выстаўцы вылучаюцца карціны: «Закалік да міру», якая адлюстроўвае збор подпісаў пад Стэкгольмскай Адавай, «Забастоўка докераў у Францыі», «Дэманстрацыя прыхільнікаў міру ў Лондане», «Гаворыць Польш Робсан». Барацьба за мір прысвечаны таксама шматлікія плакаты. На адным з іх паказаны школьнік, які кроўдай вывоўзіў на дошцы словы: «Не хочам вайны», на другім — дзеці, што насуць транспаранты з заклікам «Патрабуем міру!».

Рад карцін паказвае барацьбу Савецкай Арміі супроць гітлераўскіх полчышчаў, вызваленне Польшчы ад фашыскага прыгнёту. Дружба савецкага і польскага народаў адлюстравана ў карціне «Савецкія войскі ў польскай вёсцы».

Тэма новай, свабоднай і радаснай працы знаходзіць значнае месца ў творах маладых мастакоў. Яны паказваюць, як адраджаецца з руін іх пудоўнага сталіца — Варшава, як будуюцца новыя заводы і фабрыкі, як у польскіх рабочых і сялян

На здымку: у пералётным цэху друкарні выдавецтва Румынскай рабочай партыі. На прыяднім плане — пералётчыца член Саюза працоўнай моладзі Лізавета Іянеску. Фота В. Собалева. (Фотэхроніка ТАСС).